

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

FACTORS AFFECTING SUCCESS IN ADMINISTRATION OF SCHOOLS
UNDER THE SUPERVISION OF CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

NITTAYA KHANDET

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ของ นิตยา ชันเดช

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นทอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	นิตยา ชันเดช, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์
คำสำคัญ:	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ, การบริหารสถานศึกษา

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 งานวิจัยนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาและปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียน 2) ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษาและปัจจัยการมีส่วนร่วมส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 74.30

Title: FACTORS AFFECTING SUCCESS IN ADMINISTRATION OF SCHOOLS
UNDER THE SUPERVISION OF CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Nittaya Khandet, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao,
2022

Advisor: Dr. Thararat Malaitao

Keywords: Factors affecting success, School administration

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the level of factors affecting success in school administration; 2) to study the success level in school administration; and 3) to study the factors affecting success in administration of schools under the supervision of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. Five-rating scale questionnaire was used as a research instrument for data collection. Data were analyzed using statistics to determine frequency, percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. The major findings indicated as follows: 1) overall factors affecting the success of school administration were at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was school administrators, followed by teachers and educational personnel and lastly, students with the lowest mean. 2) Overall success in school administration was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was student development, followed by development of teachers and educational personnel and, lastly community participation with the lowest mean. 3) Factors affecting the success of administration of schools under the supervision of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were school administrators, teachers and educational personnel, schools, and participation with predictive efficiency of 74.30%.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ธรรมาภรณ์ มาลัยเถาว์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ด้วยดีตลอดมา รวมทั้งคณาจารย์และกรรมการทุกท่านที่ได้กรุณาส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา และเป็นกำลังใจในการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ดร.พัชรินทร์ จันทาพูน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าแฝก หนองฮ้อ สันทรายมูล และนายธีระศักดิ์ มะลิวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหลวง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบความถูกต้อง ทั้งทางด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ช่วยแนะนำ แก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทุกสถานศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และอนุญาตให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถาม และได้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดส่งคืนให้ผู้ศึกษา ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้แล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่าน และมหาวิทยาลัยพะเยา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวง และคอยให้คำแนะนำระหว่างการศึกษาโดยตลอด ท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวที่สนับสนุน และคอยให้กำลังใจทุกเวลาที่เหนื่อยล้า ให้ความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน จนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	10
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา.....	13
ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
กรอบแนวคิดของการวิจัย	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	71
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	79
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	86
บทที่ 5 บทสรุป.....	91
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	118
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	119
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	129
ภาคผนวก ง การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	137
ประวัติผู้วิจัย	139

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	20
ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	69
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม ดังนี้.....	71
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและ รายข้อ	72
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ	73
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยสถานศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ.....	74
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยนักเรียน ในภาพรวมและรายข้อ.....	75
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการบริหารการศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ.....	77
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในภาพรวมและรายข้อ	78

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม	80
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายข้อ	81
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ	82
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนานักเรียนในภาพรวมและรายข้อ	83
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ	84
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมและรายข้อ	85
ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	87
ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	88
ตาราง 18 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	89

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย 60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ ในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในช่วงกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นเพราะว่า การศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญในการที่จะสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและในสังคมที่เป็นพลวัตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงสนใจและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อที่จะสามารถพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ของตนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค รวมถึงสังคมโลก ควบคู่ไปกับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ซึ่งในส่วนของ ประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและความสามารถ ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันจากภายนอกกระแสโลกาภิวัตน์รวมถึง แรงกดดันภายในประเทศ เพื่อให้คนไทยนั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และเป็นประเทศสามารถพัฒนาจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนา เติร์ยมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังปรากฏใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2550) สถานศึกษาเป็นองค์การในระบบการศึกษาที่มี ความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและที่มีความ สำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในการพัฒนา คุณภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาวิจัยทิศทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผล ต่อการศึกษาไทยในอนาคต รวมทั้งจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อจัดทำ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) สถานศึกษาควรให้ ความสำคัญด้านคุณภาพของนักเรียนในการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้อง

อบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาของชาติ (ทรงพล เจริญคำ, 2552)

สถานศึกษานับว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการเพื่อจะพัฒนาความรู้ สติปัญญา ทักษะต่าง ๆ ความเป็นพลเมืองไปจนถึงคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา นอกจากนั้นสถานศึกษายังมีหน้าที่ ในการกำกับ ติดตาม พัฒนาและเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนสังคมโดยกว้าง สถานศึกษาจึงเป็นองค์กรที่เป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประชาคม ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องมีโครงสร้าง กระบวนการ และยุทธศาสตร์ ซึ่งต้องอาศัยหลักการ กระบวนการและ ทฤษฎีการบริหารองค์การและการศึกษาในการบริหารจัดการ คนเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดขององค์กร ความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายขององค์กรเป็นผลจากความเพียรพยายามของคนทั้งสิ้น องค์กรใดสามารถพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ องค์กรนั้นก็ จะประสบความสำเร็จในการบริหารงาน (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555) จากบทบาทหน้าที่และ ความสำคัญของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จในการบริหารกิจการของสถานศึกษา ที่จะสามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั้นนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหาร และครูที่สามารถใช้ความสามารถ ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ สามารถพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถ แก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษานั้นเอง (เรียม สุขกล้า, 2553)

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารโรงเรียน การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการ อย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ ทำทลายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากร ทุกคนใน สถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบแ่งงานสอนจะเป็นงานหลักแต่งงานในหน้าที่พิเศษที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่ จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศ ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมาย ทันการณ (สำนักทดสอบทาง การศึกษา, 2554) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่เป็นตัวชี้วัดองค์ประกอบในการ

บริหารจัดการโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จย่อมมีปัจจัยการบริหารที่แตกต่างไปตามบริบทแต่ละโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ที่มีปรากฏในช่วงขณะนั้น ๆ ผู้บริหารที่ชาญฉลาดย่อมมีการปรับเปลี่ยนปัจจัยการบริหารโดยคำนึงถึงเหตุผล ประมาณการ บุคคล และชุมชน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต่างต้องการบริหารงานโรงเรียนให้ไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน ของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ตลอดจนพยายามที่จะพัฒนาปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา Reid, David, and Peter (1988) กล่าวว่า โรงเรียนจะมีประสิทธิผล หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผู้บริหารการศึกษาในการบริหารงานไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วยปัจจัยแรกปัจจัยด้านผู้บริหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหาร ปัจจัยที่สองปัจจัยด้านครูผู้สอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับคุณภาพการจัดการเรียนสอน ความพึงพอใจในการทำงานของครูและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ปัจจัยสุดท้ายปัจจัยด้านสถานศึกษาซึ่งข้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และวัฒนธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ (อุมาพร สันตจิตร์, 2552)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังประสบปัญหาในหลายด้าน ทั้งในแง่ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารจัดการในสถานศึกษาซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่จัดขึ้นโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการวัดความรู้ของผู้เรียนระดับชาติ ในช่วงที่ผ่านมามีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำ อันสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคะแนน O-NET ให้สูงขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีโรงเรียน ทั้งหมด 139 แห่ง ซึ่งโรงเรียนอยู่ในเขตพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน กลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มที่ด้อยโอกาส จำเป็นต้องได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรง

ความต้องการ อีกทั้งจำเป็นต้องพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จที่ยั่งยืนต่อการปฏิบัติงานท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาองค์การและพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด 4 แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 นโยบายที่ 3 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทย เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ มีศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลอย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษายังปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ซึ่งไม่ได้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนดเท่าที่ควร โดยต้องการอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของปัจจัยการบริหารที่จะนำมาวัดผลสำเร็จของการบริหารสถานศึกษานั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ประกอบเข้าด้วยกัน จึงได้สนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนา การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้ตามเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและพัฒนาคุณภาพด้านการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษา ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยการบริหารการศึกษา และปัจจัยการมีส่วนร่วมส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 1.3 สถานศึกษา
  - 1.4 นักเรียน
  - 1.5 การบริหารการศึกษา
  - 1.6 การมีส่วนร่วม
2. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 2.1 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2.2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 2.3 การพัฒนานักเรียน
  - 2.4 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
  - 2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

จำนวน 1,862 คน รวมทั้งหมด 2,002 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน รวมทั้งหมด 2,002 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 327 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 1.3 สถานศึกษา
  - 1.4 นักเรียน
  - 1.5 การบริหารการศึกษา
  - 1.6 การมีส่วนร่วม
2. ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
  - 2.1 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2.2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 2.3 การพัฒนานักเรียน
  - 2.4 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
  - 2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา นักเรียน การบริหารการศึกษา และการมีส่วนร่วม มีบทบาทและเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยปัจจัย ดังนี้

1.1 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา

รวมถึงมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอและผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

1.2 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล รวมถึงมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้น Active learning และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน

1.3 ปัจจัยสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่อยู่ในสภาพการใช้งานได้ดีและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีหนังสือ ตำรา เอกสาร สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงมีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.4 ปัจจัยนักเรียน หมายถึง การพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองนักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพ รวมถึงนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนนักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย

1.5 ปัจจัยการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่วางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา มีแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจ มีการประเมินผลกำกับติดตามผลการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงแก้ไขจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบันและนำนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ผลผลิตหรือนักเรียนต้องมีคุณภาพสูงสุดและให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

1.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วม หมายถึง ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการหา

งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับนักเรียน

2. ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพที่เกิดจากการ บริหารงานตามภารกิจของสถานศึกษา จากการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบจนสามารถทำให้สถานศึกษาเกิดความสำเร็จบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย 1) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา 3) การพัฒนานักเรียน 4) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และ 5) การมี ส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

2.1 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาใน แต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารสถานศึกษา มีเทคนิค ในการบริหารสถานศึกษาที่หลากหลาย และวางแผนแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2.2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ครูและบุคลากร ทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับความต้องการ การพัฒนาของสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนอง นโยบาย ของสถานศึกษาได้ สามารถใช้ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรม การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เหมาะสมและคุ้มค่า จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลการ เรียนและมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

2.3 การพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะ ชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมีพัฒนา การทางด้านร่างกายและการเรียนรู้เหมาะสมตามวัย มีความฉลาดทางด้านอารมณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ มีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อ และนักเรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร

2.4 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรม การเรียน การสอน มีความน่าสนใจ เชื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย ความร่วมมือของครูทุกคน จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เหมาะสม และเพียงพอ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และชุมชนและสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา

2.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาได้รับการประสานงาน ให้ความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา และชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

5. ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำไปประยุกต์ในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้เสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา
  - 2.2 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 2.3 ปัจจัยสถานศึกษา
  - 2.4 ปัจจัยนักเรียน
  - 2.5 ปัจจัยการบริหารการศึกษา
  - 2.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วม
3. ความสำเร็จการบริหารโรงเรียน
  - 3.1 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.2 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.3 การพัฒนานักเรียน
  - 3.4 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
  - 3.5 การมีส่วนร่วมของชุมชน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจเกิดการพัฒนาด้านความสามารถ ทักษะคิด ค่านิยม พฤติกรรมและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและแก่ประเทศชาติ

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558) สรุปความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ใน การบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

อัจฉรา จงดี (2560) สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ความสามารถเป็นคนที่ของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

จิตรจรรยา ทรงวิทยา (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา คือ การดำเนินงานทุกอย่างในโรงเรียนให้เป็นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือเป้าหมายการศึกษา สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียนคือ ให้นักเรียนมีคุณธรรม เป็นพลเมืองที่ดี และมีสุขภาพดีตามแนวทางของการบริหารสถานศึกษา ในแนวทางปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการบริหารจากส่วนกลางจะทำหน้าที่เพียง การวางแผน การกำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ และการกำหนดประเมินคุณภาพ เป็นประการสำคัญ โดยได้มีการกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและการบริหารไปให้หน่วยงานในระดับปฏิบัติงานอันได้แก่ ทางเขตพื้นที่การศึกษาและทางโรงเรียนให้มากที่สุด ได้แก่

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะในการบริหาร ดังนี้

- 4.1 ทักษะด้านความคิดรวบยอด
- 4.2 ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills)
- 4.3 ทักษะด้านมนุษย (Human Skills)

ประภาพร โสภารักษ์ (2562, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ

ภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มผู้บริหาร เพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์การได้กำหนดไว้และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง การสั่งการ การวินิจฉัย การควบคุมจัดการเกี่ยวกับงานการดำเนินงานต่าง ๆ ของนักเรียน รวมทั้งการบริหารงานของโรงเรียน โดยมุ่งที่จะสำเร็จตามจุดหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ การทำหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ นักเรียน ครู บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

แคมป์เบลล์ (Campbell, 1979) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาการใช้ทรัพยากรและกระบวนการ บริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

เฟสเตอร์ และเคทท์ (Fester and Kettl, 1991) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง การจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่า การบริหารเป็นกระบวนการระดมความรู้ ความสามารถที่ทำให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครูนักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่มเห็นด้วยและการเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยการนำของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันกับบุคคลต่าง ๆ เพื่อร่วมกันวางแผนการพัฒนาจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าและคุณภาพตามมาตรฐาน ในอันที่จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการได้ศึกษาไว้ว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555) กล่าวว่า ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ ในการบริหาร และการจัดการทางการศึกษา ผู้บริหารต้องทำการวิเคราะห์ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา (Critical success factors: CSFs) คือ หาวิธีการหรือแนวทางการปฏิบัติที่จะสนับสนุน ให้องค์กรสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ซึ่งมีแนวทางที่จะนำไปสู่ การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการทางการศึกษาได้ 17 ปัจจัยหลัก ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมของการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ทางด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับระบบการศึกษาและส่งผลกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ของระบบการจัดการศึกษา

2. ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หมายถึงความสามารถในการเข้าถึงกิจกรรมการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันเหตุการณ์และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. โอกาสในการได้รับการศึกษา หมายถึง โอกาสของผู้เรียนที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติและทักษะต่าง ๆ จากการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ

4. คุณภาพครู หมายถึง ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพของครู โดยจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ ภาระงาน และการสอนกระบวนการพัฒนาคุณภาพและการควบคุม คุณภาพของครู

5. คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ กระบวนการพัฒนาคุณภาพและการควบคุมคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

6. คุณภาพหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาที่มีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เหมาะสมกับความสามารถความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชน

7. การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจและการตัดสินใจในการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานส่วนกลางทั้งอำนาจในการบริหารวิชาการงบประมาณ บุคลากรและการบริหารงานทั่วไป ให้หน่วยงานทางการศึกษาในระดับท้องถิ่น

หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาได้มีอำนาจในการตัดสินใจเพื่อการบริหาร การศึกษาได้อย่างคล่องตัว

8. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนทั่วไป โดยจะแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการและการประเมินผลการจัดการศึกษา

9. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่ได้ให้ผู้เรียน ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดกิจกรรม และประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด คักยภาพ และความสนใจของผู้เรียน มีความทันสมัย อีกทั้งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ต้องเน้น ที่กระบวนการคิด การปฏิบัติจริง และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

10. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดระบบ การวางแผน การควบคุม และการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

11. ประสิทธิภาพทางการศึกษา หมายถึง ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรทางการ การศึกษา เพื่อการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

12. การพัฒนาทักษะอาชีพ หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะ ที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพตามความต้องการในสาขาต่าง ๆ ซึ่งตัวอย่างของกิจกรรม ประเภทนี้ เช่น การให้ความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและความชำนาญในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การบัญชีช่างไฟฟ้า เป็นต้น

13. การพัฒนาสุขภาพ ครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม หมายถึง กิจกรรมการศึกษา ที่มุ่งให้ความรู้ความเข้าใจเจตคติและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยการพัฒนา คุณภาพ ชีวิตส่วนบุคคลครอบครัว ชุมชน ตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชน เช่น การให้ความรู้เรื่องการป้องกันรักษาโรคโภชนาการการอนามัยแม่ และเด็ก เป็นต้น

14. การพัฒนาศาสนาศิลปะวัฒนธรรม และนันทนาการ หมายถึงกิจกรรมการศึกษา เพื่อให้ประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและการปฏิบัติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิต แนวทาง ข้อปฏิบัติที่ดีงามในสังคม การสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี

15. การพัฒนาความเป็นพลเมืองและพลโลก หมายถึงกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งให้ ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจเจตคติและการปฏิบัติที่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับกำการเสริมสร้าง

ภาวะความสงบสุข ในครอบครัวและสังคม รวมทั้งความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างกลไก กระบวนการของการดำรงชีวิต ในครอบครัวและสังคม เช่น กิจกรรมการสร้างควมสงบ รียบร้อยและมั่นคงในชุมชน เป็นต้น

16. คุณภาพผู้จบการศึกษา หมายถึงความรู้ความสามารถเจตคติและทักษะต่าง ๆ ของผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและการพึ่งพาตัวเองของผู้จบการศึกษา

17. ความพึงพอใจในการจัดการศึกษา หมายถึง ระดับการยอมรับในคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลการจัดการศึกษา

สุกฤตา บัวนาถ (2556, สื่อออนไลน์) ศึกษายในการบริหารโรงเรียนนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง ไม่ได้อยู่ที่กระทรวงศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ทุกฝ่ายมีความสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน คือ

ปัจจัยด้านที่ 1 ผู้บริหาร (Director)

ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารวิทยาลัย ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ เป็นต้น อันที่จริงแล้วผู้บริหารเหล่านี้ คือ “ผู้นำ” หรือ “หัวหน้า” ของแต่ละสถานศึกษา

ผู้บริหาร หรือ ผู้นำ หรือ ผู้จัดการ หรือ หัวหน้างาน ย่อมมีบทบาท ที่เป็นผลต่อ ประสิทธิภาพหรือความสำเร็จของงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติ เหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วยเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการและ คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหาร

ปัจจัยด้านที่ 2 งบประมาณ (Budget)

การงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกชนิด ทุกหน่วยงานและ ทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นฝ่ายรัฐหรือเอกชน องค์กรการกุศลหรือฝ่ายธุรกิจ เพื่อสามารถใช้ งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าถึงการเปลี่ยนแปลงทาง การเงินที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคตด้วย ทุกหน่วยงานและทุกองค์กรจะต้องจัดทำงบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ การดำเนินการกับงบประมาณในรูปแบบที่เหมาะสม มีความจำเป็นในการ ช่วยส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษา หมายถึง งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้แก่หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหาร การศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทรวมทั้งการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งสำนัก งบประมาณ ได้จำแนกไว้เป็น 5 ระดับต่อประเภทการศึกษาได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา การศึกษาไม่กำหนดระดับ การบริการ สนับสนุนการศึกษา และการศึกษาอื่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียน เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องใช้เงินในการดำเนินงานและพัฒนาตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนจึง จำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการเงินของโรงเรียนเป็นอย่างดีด้วย ไม่ว่าจะเป็น นโยบายการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษา แนวปฏิบัติในการบริหารการเงินในโรงเรียนซึ่ง ประกอบด้วย งานการรับเงิน, การจ่ายเงิน, การเก็บรักษาเงิน, การเนาส่ง, การซื้อ, การจ้าง, บัญชีพัสดุ, การตรวจสอบและรายงานการเงิน เป็นต้น

ปัจจัยด้านที่ 3 ครู (Teacher)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 “ครู” หมายความว่า บุคลากร วิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย วิธีต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ครูนับว่า เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมาก ที่จะช่วยผลักดันให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งคุณสมบัติของครูดี ประกอบด้วย

1. มีความรู้จริงในสาขาที่ตนสอน
2. สามารถทำได้จริงตามที่ได้ศึกษามาและรักษาสุขภาพของตนเองได้เป็นอย่างดีจริง
3. มีนิสัยดีจริง มีความประพฤติน่าเคารพ น่าเทิดทูน สามารถปิดนรกและเปิดสวรรค์ ให้ตนเองได้จริง เป็นกัลยาณมิตรให้ตนเองได้จริง
4. ครูสั่งสอนได้จริง สามารถถ่ายทอดความรู้ความสามารถให้ลูกศิษย์รู้จริง ทำเอง ได้จริง มีความประพฤติดีเยี่ยมจริง สามารถอบรมสั่งสอนศิษย์ให้ประกอบอาชีพตั้งหลักฐาน ได้จริง ปิดนรกและเปิดสวรรค์ให้ตนเองตามครูได้จริง นั่นคือครูสามารถเป็นกัลยาณมิตรให้ ตนเองและศิษย์ได้จริง ครูที่จะเป็นครูที่ดีได้อย่างแท้จริงนั้น ก็ต้องได้รับการฝึกอบรมมาก่อน จากครูที่สมบูรณ์พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์เช่นกันจะเห็นได้ว่า ครูนั้นมีบทบาทสำคัญต่อลูก ศิษย์เป็นอย่างมากนั่นคือ ต้องฝึกตนเองตามหลักคุณธรรม 4 ได้แก่

1. ต้องการหาครูดีให้พบ
2. ต้องฟังคำครูให้ชัด
3. ต้องตรองคำครูให้ลึก
4. ต้องปฏิบัติตามคำสอนของครูให้ครบ

ปัจจัยด้านที่ 4 นักเรียน (Teacher)

นักเรียน หรือ ผู้เรียนนั้นถือได้ว่า เป็นเหมือนกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความทัดเทียมนานาชาติ ในการศึกษานั้นผู้เรียนจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร
2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี

ปัจจัยด้านที่ 5 ผู้ปกครอง (Parent)

ผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาคนอันดับแรก คือ พ่อแม่ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับบุตรธิดา เพราะพ่อแม่ คือ ผู้ให้กำเนิดบุตรธิดา โดยดูแลตั้งแต่บุตรธิดาอยู่ในครรภ์จนถึงวันกำหนดคลอด เมื่อคลอดบุตรธิดาออกมาแล้ว พ่อแม่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการเลี้ยงดูทารกนั้น ให้เติบโตเข้าสู่วัยเด็กที่มีพัฒนาการที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางร่างกายและอารมณ์ วัยเด็ก เป็นวัยที่บุตรธิดามีอายุระหว่าง 1-14 ปี และเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง ลงมือทำของถูก ลองผิด และพร้อมที่จะเรียนรู้รวมทั้งรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ในชีวิต มีความสนใจในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมากมาย มีความสามารถในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้นในการเลี้ยงดู พ่อแม่จะต้องให้ความรักและความอบอุ่น

จอห์นสัน (Johnson, 1968) กล่าวว่า นักวิชาการและนักบริหารทั่วไปควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งถึงความสำคัญต่อปัจจัยการบริหาร และจะพิจารณาแยกรายละเอียดแต่ละปัจจัย เพื่อการนำมาสู่กระบวนการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ตั้งแต่การบริหารกระบวนการ การบริหารคน การบริหารที่มีประสิทธิภาพ การบริหารทรัพยากร การบริหารกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

ม็อท (Mott, 1972) มีแนวความคิดว่า ในการที่จะวัดความสำเร็จขององค์การได้ก็ด้วยปัจจัย 8 ประการ ได้แก่

1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ที่ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์การได้สร้างขึ้น
2. ความสำเร็จในงานย่อยแต่ละงาน

3. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาของบุคลากรแต่ละคน
ในการทำงาน

4. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาของกลุ่มในการทำงาน

5. ความสำเร็จในการประสานงานเพื่อแก้ปัญหาระหว่างบุคคลในองค์กรกับงานที่ทำ

6. สัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างบุคคลในองค์กรกับงานย่อยที่ได้รับมอบหมาย

7. ความสำเร็จในการสนองตอบต่อความต้องการของบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานอย่างยุติธรรมและมีเหตุผล

8. ระดับของความสำเร็จที่ผู้บริหารตั้งไว้

นอกจากนี้ มอทยังได้กำหนดตัวแปร 3 ตัว เป็นเครื่องตัดสินความสำเร็จขององค์กร
ได้แก่

1. ผลงานขององค์กร (Productivity) ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของผลงานที่
สำเร็จ

2. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) หมายถึง ความสามารถในการ
วิเคราะห์วิจัยปัญหา การพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาเพื่อการปรับตัว ตลอดจน
ความสามารถในการประยุกต์เทคโนโลยีและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา

3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยน (Flexibility) ต่อสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดว่าจะ
เกิดขึ้น

สเตอร์ (Steers, 1977) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรสำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลต่อ
ประสิทธิภาพขององค์กร มีดังนี้

1. ลักษณะขององค์กร มีการกระจายอำนาจ มีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ
ข้อบังคับ อย่างเป็นทางการขององค์กร มีขนาดขององค์กรที่เหมาะสม

2. ลักษณะของสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน
และ ความสามารถในการคาดคะเนสภาวะของสภาพแวดล้อม

3. ลักษณะของบุคลากรในองค์กร ความสามารถในการสรรหาและรักษาไว้ซึ่ง
ทรัพยากรองค์กรจะต้องสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

4. ลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ เช่น มีการกำหนดเป้าหมายที่
ชัดเจนและแน่นอน การสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

เรต และคณะ (Reid, David and Peter, 1988) ได้สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องจะประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านครู
2. ปัจจัยด้านการบริหาร
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
4. ปัจจัยด้านผู้บริหาร
5. ปัจจัยด้านโรงเรียน

ลูธานส์ (Luthans, 1995) กล่าวว่า ความพึงพอใจของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับผลงาน นำไปสู่การประเมินผลการสร้างผลงานที่สำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) ชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมการประเมินความสำเร็จขององค์กรได้แก่ การพัฒนาวัตถุประสงค์ การบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจในงานและศูนย์กลางความสนใจของชีวิต

ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลแนวคิดจากนักวิชาการต่าง ๆ มาทำการจัดกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาและสังเคราะห์แล้ว นำมาแจกแจงความถี่ตามนักวิชาการที่มีความเห็นตรงกัน ดังรายละเอียดที่แสดงตามตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

ลำดับที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ผู้วิจัย										ความถี่	
		Steers. (1997)	Reid and others. (1988)	ภัทรพงษ์ นวมนะโน (2558)	พรธณวดี ปามุทา (2559)	ปทุมไฉไล สิงหนาท (2559)	วรรณิตา โมราบุญญ (2559)	นฤกร ฐิณพุ่มโพธิ์ (2560)	กันตพัฒน์ มณฑาท (2561)	วิจิต แสงสว่าง (2562)	เพ็ญพรรณ เครากระโทก (2562)		ประมพร ทัพย์พรหม (2563)
1	ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
2	ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3	ปัจจัยนักเรียน		✓	✓			✓			✓		✓	6
4	ปัจจัยสถานศึกษา	✓	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	7
5	ปัจจัยการมีส่วนร่วม						✓				✓		3
6	ปัจจัยการบริหารการศึกษา	✓	✓					✓				✓	4
7	ปัจจัยด้านลักษณะองค์การ	✓											1
8	ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล	✓											1
9	ปัจจัยภายนอก				✓								1
10	ปัจจัยภายใน				✓								1
11	ปัจจัยด้านการวางแผนกลยุทธ์											✓	1
12	ปัจจัยด้านการบริหารองค์การ											✓	1
13	ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และวิจัย								✓				1
14	ปัจจัยทรัพยากร						✓						1

หมายเหตุ: เกณฑ์ในการคัดเลือกปัจจัย คือ ความถี่ตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไปซึ่งมีค่าความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป

จากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 14 ปัจจัย จากนักการวิชาการ จำนวน 12 ท่าน ดังตาราง 1 แสดงออกมาในรูปแบบความถี่ (Theoretical Framework) ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกองค์ประกอบโดยใช้ความถี่ตั้งแต่

ร้อยละ 25 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป สรุปได้ 6 ปัจจัย เพื่อนำไปศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษา ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยการบริหารการศึกษา และปัจจัยการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสรุปปัจจัยทั้งหมด 6 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ปัจจัยสถานศึกษา 4) ปัจจัยนักเรียน 5) ปัจจัยการบริหารการศึกษา 6) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ดังนี้

ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษาดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร (Administration) และการจัดการ (Management) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางในดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลายจะเป็นผู้ที่มีเป้าหมายมุ่งมั่นในการนำไปสู่เป้าหมาย และมีความสำเร็จที่ชัดเจน ทুমเทกำลังกายและความคิดอย่างสุดกำลัง มีวิสัยทัศน์รอบรู้ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง เป็นที่พึ่งในด้านทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร มีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและเหมาะสมกับท้องถิ่น และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สติปัญญาและสังคม มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการจัดการองค์กร มอบหมายให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพมีความสอดคล้องกับภาระงาน บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างพอเพียง และการทำให้บุคลากรทุกคนได้เห็นถึงความสำคัญในหน้าที่แม้งานสอนจะเป็นหน้าที่หลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำลายความสามารถของผู้บริหารอีกประเภทหนึ่ง จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและมีการเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายและทันการณ์

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ประทวน บุญรักษา (2555, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญสูงสุดในสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่สังคมยอมรับว่าเป็นจริง จากความเชื่อดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดว่าคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังนั้นจึงควรมองไปที่บทบาทของผู้บริหารตามภารกิจการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษา มี 4 บทบาทสำคัญ ได้แก่

1. บทบาทและภารกิจ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ได้แก่

1.1 เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษาซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีความรู้มีทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งการเป็นผู้นำทางวิชาการนี้จะต้องมีขึ้นตั้งแต่ระดับตัวเอง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นและระดับสถาบันต้องส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความรู้และรู้จักผลิตและใช้งานวิจัยมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาและสร้างจริยธรรมทางวิชาการให้เกิดขึ้นและฝังแน่นในจิตใจจนกลายเป็นคุณธรรมสำหรับองค์กร นอกจากนี้ความที่เป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นจุดหมายสูงสุด

1.2 เป็นผู้นำการสั่งการ การบริหารสถานศึกษาเหมือนกับการบริหารองค์การอื่น ๆ ทั่วไปที่ ต้องมีการจัดองค์การเป็นฝ่ายเป็นแผนก ซึ่งจะต้องมีการอำนวยการสั่งการให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินงานไปได้และที่สำคัญจะต้องแบ่งงาน และมอบหมายงานให้เหมาะสม มีความเป็นธรรมและมีบทบาทในการสั่งการเพื่อแก้ปัญหาใด ๆ ที่เกิดขึ้น

1.3 เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งในทรัพยากรการบริหาร ซึ่งจะต้องให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพและทั้งการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

1.4 เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์การ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ สังคม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสร้างให้มีขึ้น เพื่อให้สังคมได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

2. บทบาทและภาระหน้าที่ของผู้บริหารตามกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยัง คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงใน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ การเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมี บทบาท และภาระหน้าที่ดังนี้

2.1 บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ

- 2.1.1 มีความรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2.1.2 มีความรู้มีทักษะและประสบการณ์ด้านการบริหาร
- 2.1.3 เป็นผู้ใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหา
- 2.1.4 เป็นผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์
- 2.1.5 เป็นผู้นำด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.1.6 เป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา
- 2.1.7 เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 2.1.8 บริหารงานโดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษา

2.2 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานงบประมาณ

- 2.2.1 เป็นผู้ทำความเข้าใจในนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
- 2.2.2 เข้าใจระเบียบการเงินการคลังและการพัสดุ
- 2.2.3 เป็นผู้นำระบบงบประมาณมาใช้ในการบริหาร
- 2.2.4 มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 2.2.5 หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
- 2.2.6 มีความละเอียดรอบคอบ
- 2.2.7 สร้างความซื่อสัตย์สุจริตในการใช้งบประมาณ
- 2.2.8 รายงานการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ

2.3 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล

- 2.3.1 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน
- 2.3.2 เป็นนักประชาธิปไตย
- 2.3.3 มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
- 2.3.4 มีความอดทนอดกลั้น
- 2.3.5 มีมนุษยสัมพันธ์
- 2.3.6 เป็นนักประนีประนอม
- 2.3.7 มีอารมณ์ขัน
- 2.3.8 มีความสามารถในการจูงใจคน
- 2.3.9 เป็นนักพูดที่ดี
- 2.3.10 มุ่งพัฒนาองค์กร

2.4 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 2.4.1 เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
- 2.4.2 เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ
- 2.4.3 มีความรู้การบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
- 2.4.4 เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร
- 2.4.5 รู้จักมอบอำนาจและรับผิดชอบอย่างเหมาะสม
- 2.4.6 เป็นผู้ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศงานที่ดี

3. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีดังนี้

- 3.1 การเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 3.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3.3 การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 3.4 เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี
- 3.5 การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร
- 3.6 การสร้างแรงจูงใจ
- 3.7 การประเมินผลการจัดการศึกษา
- 3.8 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 3.9 การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา
- 3.10 การส่งเสริมเทคโนโลยี

4. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการให้คำมั่นและรับรองว่า จะดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอให้ต้นสังกัดและเปิดเผยต่อสาธารณชนทราบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและสาธารณชนในด้านคุณภาพการศึกษา และมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ในการจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

เปเลเกรรีโน และเวิร์นฮายัน (Pellegrino and Vernhayan, 1985) ได้ศึกษาโดยสำรวจคุณลักษณะของผู้นำมากกว่า 750 เรื่อง ซึ่งพบว่า 5 คุณลักษณะ ที่มีแนวโน้มจะแยกผู้นำออกจากผู้ตาม คือ

1. สติปัญญา
2. การมีอำนาจ
3. ความมั่นใจในตนเอง

4. มีความกระตือรือร้น

5. ความรู้เกี่ยวกับภาระงาน

คุณลักษณะของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ในการบริหารเป็นอย่างยิ่ง

ยูลค์ (Yulk, 1992) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารกับผู้นำมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1. ผู้บริหาร คือ บุคคลที่ใช้โครงสร้างเดิมขององค์การ หรือใช้กระบวนการบริหารแบบเดิม โดยบริหารตามแบบที่เคยทำมาเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ผู้นำเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มที่จะเปลี่ยนโครงสร้างขององค์การหรือปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นผู้รักษาสถานภาพเดิมมากกว่าที่จะเปลี่ยนแปลง

2. ผู้บริหารมักสนใจในสิ่งที่เห็นผลในระยะสั้น แต่ผู้นำมักสนใจในสิ่งที่จะทำให้ผลในระยะยาว ผู้บริหารมักจะสนใจในการทำให้ถูกต้องมากกว่าสนใจในการกระทำสิ่งที่ถูกต้อง แต่ผู้นำมักจะสนใจทำสิ่งที่ถูกต้องที่ควรทำมากกว่าการทำให้ถูกต้อง นั่นคือผู้บริหารมักจะห่วงใยกับการทำอะไรให้ถูกระเบียบ แต่ผู้นำมักแสวงหาโอกาสในการทำสิ่งที่ถูกต้องและควรทำเพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าขององค์การ

3. การบริหารเป็นศิลปะของการจัดสรรทรัพยากรและใช้ทรัพยากรนั้นเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพอาจไม่ใช่ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ การเป็นผู้นำเป็นการกระตุ้นให้ทรัพยากรมนุษย์มีจุดมุ่งหมายที่เป้าหมายขององค์การโดยส่วนรวมมากกว่าเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มของบุคคล ศิลปะของการเป็นผู้นำคือการเกลี้ยกล่อมและโน้มน้าวชักจูงให้สมาชิกขององค์การปรับเป้าหมายของตน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การและให้สมาชิกทุ่มเทความพยายามของตนเพื่อความสำเร็จขององค์การ

บาร์โธล (Bartol and Martin, 1998) สรุปว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะแสดงลักษณะของบทบาทออกมาเป็น 3 กลุ่ม แบ่งเป็น 10 บทบาทย่อย ดังนี้

1. กลุ่มบทบาทเชิงสัมพันธ์บุคคล เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นจากอำนาจและสถานะตำแหน่งแบบทางการเป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็น “ศูนย์รวมประสาท” ขององค์การ ประกอบด้วย

1.1 บทบาทเป็นสัญลักษณ์ขององค์การปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ประเพณีหรือพิธีการขององค์การ เช่น บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการมอบวุฒิบัตรการศึกษาให้แก่ผู้จบการศึกษา เป็นต้น

1.2 บทบาทเป็นผู้นำองค์การมุ่งการอำนวยความสะดวก การจูงใจ การติดต่อสื่อสารและการควบคุม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

1.3 บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลภายนอกองค์การ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การ

2. กลุ่มบทบาทเชิงสารสนเทศ เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร ทั้งในฐานะผู้รับและผู้ส่ง ประกอบด้วย

2.1 บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากภายในและภายนอกให้แก่บุคลากรในองค์การ

2.2 บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การต่อบุคคลภายนอกองค์การ

2.3 บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล ให้ได้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ

3. กลุ่มบทบาทเชิงตัดสินใจ เป็นบทบาทที่ทำให้ผู้บริหารเป็นนักตัดสินใจอันสืบเนื่องจากบทบาทสองกลุ่มแรก ประกอบด้วย การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหา เป็นผู้จัดสรรทรัพยากร เป็นผู้ต่อรองเจรจากับบุคคลอื่น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา รวมไปถึงมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอและผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

รุ่งทิพย์ กล้าหาญ (2555) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ประกอบอาชีพชั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะด้านการสั่งสอนอบรมให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะ เกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และมีความรู้สึกรักที่ดียิ่งขึ้นหรือมีความคิดใหม่เกิดขึ้นเหมาะสมขึ้น ซึ่งเป็นภาระกิจที่สำคัญจะต้องใช้ความรู้ความสามารถพิเศษในการปฏิบัติงาน โดยครู (TEACHERS) มีภาระหน้าที่ ดังนี้

1. T (Teaching) การสอน หมายถึง การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ ในวิชาการทั้งปวงและเกิดปัญญาในการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม ซึ่งถือว่า การสอนคืองานหลักของครู

2. E (Ethics) จริยธรรมหมายถึง นอกจากครูจะมีบทบาทในการอบรมส่งเสริม จริยธรรมให้แก่นักเรียนแล้ว ครูจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสม

3. A (Academic) วิชาการ หมายถึง ครูต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในทางวิชาการทั้งต่อตนเองและในด้านส่งเสริมความเจริญงอกงามของศิษย์

4. C (Cultural Heritage) การสืบทอดวัฒนธรรม หมายถึง ครูจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

5. H (Human Relationship) มนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ครูอาจารย์ต้องทำหน้าที่เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทั้งในด้านส่วนตัว และส่วนรวม ซึ่งมนุษยสัมพันธ์ของครูประกอบด้วย มนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน, มนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง/ชุมชน

6. E (Evaluation) การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู ซึ่งการประเมินผลสามารถทำได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และเนื้อหา เพื่อนำไปพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. R (Research) การวิจัย หมายถึง การที่ครูต้องเป็นนักแก้ปัญหา และศึกษาหาความรู้จากความจริงที่เชื่อถือได้ ซึ่งการที่จะแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพครูจะต้องทราบสาเหตุที่แท้จริงของการปัญหา เหตุนี้ทำให้การวิจัยเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือเพื่อนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งการวิจัยในเบื้องต้นสำหรับครูสามารถทำได้ โดยการตั้งปัญหา การตั้งสมมุติฐานในการแก้ปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล (ยนต์ ชุ่มจิต, 2553)

8. S (Service) การบริการ หมายถึง การบริการให้แก่ศิษย์ ผู้ปกครองและชุมชน

จากภาระหน้าที่ดังกล่าวครูจึงต้องระลึกถึงความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนคือ ต้องมีความสามารถทำงานตามหน้าที่ ด้วยความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และมีความปรารถนาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้า ทำตัวให้ทันสมัยกับเหตุการณ์อยู่เป็นนิจและที่สำคัญยิ่งคือต้องมีน้ำใจรักศิษย์ อยากเห็นศิษย์มีความเจริญก้าวหน้า ช่วยอุ้มชูสั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี คนฉลาด เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพของประเทศ

วิทย์ วิศทเวทย์ (2555) ได้กล่าวว่า ครูเป็นคนที่ฐานะสูงในสังคมไทยและมีการพูดถึงครูว่า “ครูยอมเป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิวิชา สามารถที่จะให้แก่ศิษย์ได้บริบูรณ์ ทั้งต้องเป็นทั้งผู้ที่จะเพาะสันดานและกิริยาอัธยาศัยให้ศิษย์เป็นคนดีด้วยการเป็นครูนั้นยอมจะเป็นผู้ต่ำแหน่งสูง จึงได้เน้นบทบาทของครูว่าครูต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็ก ทั้งในด้านความรู้ ความประพฤติ และอนามัย ต้องรักเด็กเหมือนลูกของตน”

กฤษณพงศ์ กีรติกร (2558, สื่อออนไลน์) ประธานมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหาจักรี กล่าวว่า จากการสำรวจความคิดเห็นของครูผู้ได้รับรางวัลคุณากร ครูยิ่งคุณ และครู

ขวัญศิษย์เรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้ครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน” จำนวนทั้งสิ้น 132 คน จากครูจำนวนทั้งสิ้น 164 คน พบว่า ปัจจัยที่ครูคิดว่าทำให้ศิษย์ประสบความสำเร็จ อันดับ 1 คือ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์ 81% ตามด้วย อันดับ 2 วิธีการสอนให้เข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำ 53.5% และ อันดับ 3 การสร้างแรงบันดาลใจถึงความสำเร็จ 52% สำหรับปัจจัยที่ทำให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน 5 อันดับแรกคือ 1) เตรียมการสอน 2) การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อใช้ในการสอน/การออกแบบหลักสูตร 3) การทำงานร่วมกับลูกศิษย์แบบตัวต่อตัวรายบุคคล 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาการสอน 5) จัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ นอกเหนือจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน ส่วนปัจจัยที่ทำให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) จัดเตรียมเอกสารสำหรับงานประเมิน 2) จัดเตรียมเอกสารเพื่อจัดทำผลงาน วิจัยฐานะ 3) งานธุรการในโรงเรียน 4) การประชุม 5) การเตรียมเด็กเพื่อเข้าร่วมแข่งขันทักษะความรู้และทักษะวิชาการ ข้อเสนอของครูในการปฏิรูปการศึกษา พบว่า อันดับ 1 การพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอนของครูให้หลากหลาย โดยใช้สื่อการสอน เทคนิควิธีการการสอน เพิ่มทักษะอาชีพ พัฒนาทางด้านการจัดการเรียนรู้คิดวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ 46% อันดับ 2 การสร้างจิตวิญญาณและจรรยาบรรณของความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง 45% และ อันดับ 3 การสนับสนุนครูที่มีศักยภาพเป็นต้นแบบสำหรับครูอื่นและจัดทำเครือข่าย สร้างครูมืออาชีพ 42%

ศกวรรณ รัตนวิมานชัย (2560) กล่าวว่า บทบาทของครูในสถานศึกษา หมายถึง ภาระที่ผู้เป็นครูต้องรับผิดชอบ คือ การปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ซึ่งการแสดงออกของบทบาทนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน และรวมถึงความแตกต่างในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย อาทิเช่น งานด้านการสอน งานด้านการดูแลนักเรียน การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของหน่วยงานและสถานศึกษา ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติครูและจรรยาบรรณครู เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน สร้างเสริมสมรรถภาพทางวิชาการให้แก่ตนเองอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและโรงเรียนต่อไป

แครอล (Carroll, 1963) กล่าวว่า คุณภาพการสอนของครูขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การสอนของครู ครูที่มีประสบการณ์จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว หากครูขาดประสบการณ์ ก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

เฮาส์ (House, 1985) เห็นว่า ระยะเวลาในการสั่งสมประสบการณ์ของครูสามารถสะท้อนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้ เพราะเชื่อว่า ผู้ที่มีการสั่งสมประสบการณ์ยาวนานจะมี ความสามารถในการบริหารจัดการกับสถานการณ์ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี เฮาส์ ยังพบอีกว่า ระยะเวลาในการสั่งสมประสบการณ์เป็นตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากแนวโน้มนักเรียนที่มีคะแนนสูงมาจากการเรียนในห้องที่ครูมีประสบการณ์การสอนมาก และนักเรียนที่มีคะแนนต่ำมาจากห้องครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย

ไนติงเกิล และโอเนลล์ (Nightingale and O'neil, 1997) อธิบายคุณภาพการสอนไว้ว่า

1. คุณภาพ หมายถึง การมีมาตรฐานสูง (High standards)
2. ลักษณะที่ประสบความสำเร็จ มีความเสียหายน้อยที่สุด (Zero defects) ได้รับสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมเป็นอันดับแรก
3. ลักษณะที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Stated purpose)
4. คุณค่าที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการกระทำเหมาะสมกับงบประมาณที่จ่ายลงไป (Value for money)
5. สิ่งที่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (Transformative)

เพนนิงตัน (Pennington, 1999) กล่าวไว้ว่า ครูที่ประสบความสำเร็จในการสอนที่ยิ่งใหญ่ คือ ครูที่สามารถสร้างพื้นฐานความเฉลียวฉลาดให้แก่ผู้เรียน ด้วยการกระตุ้น ส่งเสริม และจูงใจให้ผู้เรียน เรียนรู้และกระทำสิ่งต่าง ๆ ตรงตามความต้องการ รู้จักการฝึกให้คิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล รวมไปถึงมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้น Active learning และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน

ปัจจัยสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภาคภูมิ ภูมาก (2553, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ตามภารกิจของโรงเรียนจะแบ่งการทำงานไว้ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารวิชาการ เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้อง ความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยประสานความร่วมมือกับ ครอบครัว หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ จัดการศึกษาภารกิจด้านวิชาการ

2. การบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานขอขยายการบริหารงบประมาณ มีความโปร่งใส มุ่งเน้นความคล่องตัว สามารถ ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารบุคคลในสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษา เพื่อตอบสนองภารกิจของ สถานศึกษา ขอขยาย ภารกิจการบริหารบุคคล บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการยกย่องเชิดชู เกียรติและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

4. การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานเกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การ ให้การบริหารอื่น ๆ โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขอขยายภารกิจ การบริหารทั่วไป ให้บรรลุผลตาม มาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธเนศ ขำเกิด (2553) บรรยายกาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นการ จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน หากจะมองโดยภาพรวมแล้วเราอาจจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุเช่น อาคารประกอบ อาคารเรียน ห้องประกอบ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ บริเวณโรงเรียน และครุภัณฑ์ต่าง ๆ สิ่ง que แสดงถึงลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ได้แก่ การถูกสุขลักษณะ ความร่มรื่น ความชุ่มชื้น ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสะดวก ความสวยงาม ฯลฯ การจะจัด และสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นเรื่องของแต่ละโรงเรียนที่จะดำเนินการให้เกิดขึ้น เพราะแต่ละโรงเรียนต่างก็มีสภาพของปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกัน แต่ต้องอยู่ ภายในหลักการของ "การร่วมคิด ร่วมทำ" ซึ่งขึ้นอยู่กับแนวความคิดและดุลยพินิจของบุคคล ภายในโรงเรียนนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึที่ดี ความรู้สึกของการมีส่วนร่วม ความรู้สึกของความเป็นเจ้าของโดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา

2. สภาพแวดล้อมทางการบริหารการจัดการ ได้แก่ การดำเนินการใด ๆ ภายใน โรงเรียนด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรให้การปฏิบัติงานสำเร็จลง เพื่อให้การบริหาร การจัดการเกิดบรรยากาศที่ดี เริ่มตั้งแต่มีการกำหนดนโยบาย การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็

เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา แจ่มชัด เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง ยกย่อง ชมเชยมีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลาย ๆ รูปแบบ เป็นต้น ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมมีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนางานของโรงเรียน รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ วิชาการและการบริหาร การจัดการ ต่างเอื้อซึ่งกันและกันซึ่งโรงเรียนควรตระหนักและสร้างเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อให้โรงเรียนเป็นที่น่าอยู่น่าเรียนแล้วทุกคนจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3. สภาพแวดล้อมทางวิชาการ ได้แก่ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนตลอดจนการจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่าง ๆ นำเรียนรู้ เรียนสนุก รักเพื่อน ครูรักเด็ก เด็กรัก ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า "อยากมาโรงเรียน" การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนแล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกันส่งเสริมการเรียนเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ทุกคนมีความสุขมีความมั่นใจและตระหนักในคุณค่าของตนเอง

วอลเบอร์รี่ (Wallbery, 1989) กล่าวว่า ถ้าพิจารณาให้แคบลงในระดับห้องเรียนแล้ว สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา ก็คือบรรยากาศของชั้นเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่ค่อนข้างมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้นั่นเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Lcoming environment) ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพ สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท ห้องเรียนที่ถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างพอเพียง เหมาะสม และในการสนับสนุนการเรียนรู้มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข จะส่งผลทางบวกต่อผู้เรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้น ในการเรียน หากมีบรรยากาศเต็มไปด้วยความสทกปรกรกรุงรังเต็มไปด้วยข้าวของที่ไม่เป็นระเบียบ จะส่งผลทางลบต่อผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน ผู้สอนก็จะทอดถอย

สตีเยร์ (Steers, 1977) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนคือ

1. บรรยากาศโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาถึงเป้าหมายและความพยายามที่จะนำไปสู่การสร้างสรรคบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อองค์การ

และสอดคล้องกับเป้าหมายของบุคลากร โดยบรรยากาศแบบเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับแผนงานและเป้าหมาย

2. บรรยากาศโรงเรียนเป็นการรับรู้ของบุคลากรและกลุ่ม ซึ่งเป็นพฤติกรรม ดังนั้น การกำหนดรูปแบบการบริหารองค์การจึงต้องพิจารณาถึงความต้องการของบุคลากรทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม

3. แม้ว่าบรรยากาศโรงเรียนจะมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการขาดงานของบุคลากรไม่สามารถคาดหวังว่าบรรยากาศโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคลากร พร้อมกันนี้นักวิชาการยังได้ให้ความสำคัญ และกล่าวถึงบรรยากาศโรงเรียนทำให้เกิดผลดีต่อบุคลากรในองค์การ

3.1 ความพึงพอใจในงาน (job satisfaction)

3.2 ผลการปฏิบัติงาน (job performance)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่อยู่ในสภาพการใช้งานได้ดีและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีหนังสือ ตำรา เอกสาร สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ตลอดจนมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงมีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยนักเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ที่ยอมรับว่า บุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกัน และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อ จัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ดังนี้

1. นักเรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจ

2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิด ได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริง

3. ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ

อนุกิต เอกา (2555, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า นักเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ดังนี้

1. นักเรียนเป็นใฝ่เรียนรู้
2. ตั้งใจเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. มีความกระหายใฝ่รู้ในการเรียน
4. รับผิดชอบเวลาในการจัดกิจกรรม
5. แสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
6. มีทักษะในการทำงาน
7. มีพื้นฐานในเรื่องที่จะเรียน
8. ต้องการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา/คิดริเริ่มสร้างสรรค์

ยีนง ราชนงษ์ (2556, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ผู้เรียนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นตัวป้อน ต้องมีความกระตือรือร้น ต้องเอาใจใส่ ต้องใฝ่เรียนรู้ ใฝ่ถาม ใฝ่คิด ใฝ่ติดตาม ใฝ่แสวงหาสร้างทางเลือกให้กับตนเองในการเรียนรู้ และหาวิธีการเรียนรู้ของตนเองให้ได้ว่า ชอบวิธีการเรียนรู้อย่างไร เรียนแล้วจึงจะเข้าใจได้รวดเร็ว ต้องมีความรับผิดชอบ ต้องมีเหตุผล ต้องให้ความร่วมมือกับครู กับเพื่อนเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ไม่เป็นตัวทำลาย ไม่ก่อกรวนให้กับการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนสามารถประพฤติปฏิบัติได้ก็จะทำให้การเรียนรู้มีคุณภาพมากขึ้น

ฮาสแลม และบราวน์ (Haslam and Brown, 1988) ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรม การเรียนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผลจากการวิจัย พบว่า การให้ความรู้และการฝึกทักษะทางการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถช่วยปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการเรียน เจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

มซุมารา (Mzumara, 1996) ได้ทำการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และผลการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ปัจจัยด้านนักเรียนนับเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน โดยนักเรียนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการศึกษา มีความพร้อม มีความสนใจ มีความตั้งใจในการเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน มีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน และมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยนักเรียน หมายถึง การพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองนักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพ รวมถึงนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการวัดผลและ

ประเมินผล ตลอดจนนักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเรียนรู้ จากกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย

ปัจจัยการบริหารการศึกษา

โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา (2555) ได้สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการบริหารสถานศึกษาและรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัด กิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วุฒิพร ประทุมพงษ์ (2556) ได้สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษาหมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ภายใต้ภารกิจของหน่วยงานสถานศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการให้บริการทางการศึกษาแก่ เยาวชน และผู้สนใจเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

สัมมา รณิษฐ์ (2556) การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และมีการสั่งการ ควบคุม และจัดการ เพื่อใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดมุ่งหมาย คือผลผลิตหรือ ผู้เรียนต้องมีคุณภาพสูงสุด และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

อศิราภรณ์ วรรณรัตน์ (2556) ได้สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่การบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผนการจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารเป็นบุคคลที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารเป็นผู้บังคับการพฤติกรรมของคนอื่นการทำงานของผู้บริหารอาจใช้แรงจูงใจการสั่งการ หรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์การ เป็นหลัก

อุณหยา ผาผง (2556) ได้สรุปความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ การบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม ผู้บริหารเป็น บุคคลที่ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ผู้บริหารเป็น

ผู้บงการพฤติกรรมของคนอื่นการทำงานของผู้บริหารอาจใช้แรงจูงใจ การสั่งการ หรือการใช้กฎระเบียบในการบังคับบัญชาคนอื่นให้ทำงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นหลัก

ภารดี อนันต์นาวิ (2557) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมประเภทหนึ่งที่มีจำนวนหลากหลายผู้คน ร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาให้เด็ก เยาวชน ประชาชนหรือบุคคลในทุก ๆ สังคมให้มีความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ส่วนในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจนั้น ต้องการให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

กู๊ด (Good, 1973) การบริหารการศึกษาเป็น การวินิจฉัย การสั่งการ จัดการและการควบคุมเกี่ยวกับงานหรือกิจการนักเรียน รวมทั้งการบริหารงานของโรงเรียน โดยมุ่งให้สำเร็จตามจุดหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ หน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับ นักเรียน ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียน

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่วางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา มีแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจมีการประเมินผลกำกับติดตามผลการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงแก้ไขจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบันและนำนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ ผลผลิตหรือนักเรียนต้องมีคุณภาพสูงสุดและให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงสู่วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

ปัจจัยการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

นโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาจากรัฐเป็นผู้ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงฝ่ายเดียว มาเป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการจัดการศึกษา

ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2550) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความเจริญองกงามทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ชุมชนเป็นแหล่งที่อยู่ของกลุ่มคน เป็นภูมิปัญญา เป็นแหล่งทรัพยากร และเป็นสถานที่หล่อ หลอมบุคคล

ในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม ส่วนการศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความเจริญงอกงาม ดังนั้น ชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สรุปได้ 3 ประการ ได้แก่

1. ช่วยให้การจัดการศึกษาสามารถจัดได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน
2. ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา
3. ช่วยให้การจัดการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทั้งด้านทรัพยากรและภูมิปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ประกอบกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) มีบทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนตามมาตรา 9 (6) ซึ่งหมายรวมถึง บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977, Online) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมจะต้อง ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการ ตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำอย่างไร
2. มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ
3. มีส่วนร่วม ในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา
4. มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการ

หวัง (Whang, 1981) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา แซมาฮิล อุนอง ของประเทศเกาหลี โดยกำหนดเป็น 3 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ (Voluntary Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชนเอง
2. การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน (Induced Participation) เป็นการมีส่วนร่วมที่ได้รับการกระตุ้นจากรัฐหรือชนชั้นนำ โดยการใช้ระบบสิ่งล่อใจ (Incentive System) ซึ่งอาจเป็นสิ่งล่อใจทางวัตถุหรือทางจิตใจ

3. การมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ (Forced Participation) หรือการระดมโดยรัฐ (Total Mobilization by the Government) โดยรัฐจัดตั้งเป็นสังคมาที่มีสายบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้น (Hierarchically Organized Docility) และใช้อำนาจผ่านลงมาตามสายที่ตั้งไว้

ชาร์ดิด และคนอื่น ๆ (Shadid et al, 1982) เห็นว่า แนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือ แนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphof) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการตัดสินใจนั้นประการแรกที่ต้องทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นเลือกนโยบายและ ประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนนี้เป็นส่วนประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำคุณประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และทำประโยชน์โดยวิธีใด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วยผลประโยชน์ทางบวก และผลประโยชน์ทางลบ ผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต คือ ความคาดหวัง (Expectations) ความชอบ (Preferences) และความเห็น (Views)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วม หมายถึง ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับนักเรียน

ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์การที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเพื่อความอยู่รอดขององค์กรความสำเร็จของสถานศึกษาจึงเป็น สิ่งที่ทำหายากการปฏิบัติของผู้บริหาร เนื่องจาก

ผู้บริหารสถานศึกษามีสิ่งที่จะต้องรับผิดชอบในระยะยาวต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ในแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน 15 ปี (พ.ศ. 2540–2554) ไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. การบริการและการสนับสนุนโรงเรียน
2. การพัฒนาบุคลากร
3. การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้กำหนดการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน สถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะ 15 ปี โดยกำหนด เกณฑ์การประเมินเพื่อวัดความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารสถานศึกษา
2. ด้านการบริหารและสนับสนุน
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

อุมภาพร สันตจิตร์ (2552) การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้อง อาศัยปัจจัยที่ส่งผล หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหลายด้านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ วิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงด้านกระแสสังคม การเมือง กระแสเศรษฐกิจ กระแสสิ่งแวดล้อม กระแส วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระแสข่าวสารข้อมูลและการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้อง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นความสำเร็จด้านปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารครูและ นักเรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561) ได้ยึด หลักนโยบาย 4 ใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2552 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยสาระสำคัญ มีดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ (การพัฒนาบุคลากร) ที่เป็นผู้คอยให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า เหมาะสมกับการเป็นผู้มีวิชาชีพชั้นสูง สามารถดึงเอาคนเก่ง คนดีและมีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู คณาจารย์ และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน สามารถจัดการ

เรียนการสอนได้อย่างที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน มีปริมาณครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเอง สามารถแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีสาขาวิชาชีพที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางปฏิรูป

2. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ (การพัฒนาคุณภาพนักเรียน) ที่มีนิสัยใฝ่รู้ ตั้งแต่ประถมวัย แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหา ดำเนินถึงประโยชน์ส่วนรวม มีระเบียบวินัย สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีจิตสาธารณะ มีความภูมิใจในไทย มีคุณธรรม มีศีลธรรม ค่านิยม ต่อต้านการทุจริต สามารถก้าวทันโลก มีสุขภาพกายสุขภาพใจที่สมบูรณ์ เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้พื้นฐานความรู้ที่จำเป็น มีสมรรถนะความรู้ ความสามารถ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีโอกาสเรียนรู้อย่างเท่าเทียมเสมอภาค โดยมีแนวทางการปฏิรูป

3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ (การบริหารสถานศึกษา) เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกาและการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย เช่น สอนสาธารณะ สอนสัตว์ สอนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ ห้องสมุดประชาชน และศูนย์การกีฬาและนันทนาการ เป็นต้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีคุณภาพ

4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (การบริหารและสนับสนุน) ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนาระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Demand side) โดยให้ผู้เรียนเลือกใช้บริการ โดยมีแนวทางการปฏิรูป

จันทรานี สงวนนาม (2553) ความสำเร็จเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาและมุ่งหวังในการทำงานแต่ความสำเร็จไม่ได้จะมาง่าย ๆ หลายองค์การต้องประสบกับปัญหาหรืออุปสรรคมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการในการบริหารองค์การหรือสถานศึกษา

สัมมา รณิษฐ์ (2556) การบริหารมีความสำคัญ เนื่องจากการบริหารเป็น กระบวนการหรือกลไกการดำเนินงาน หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ ภายใต้ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ โดยมีจุดหมายเดียวกันคือ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่ สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล กระบวนการเรียนการสอน ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศ ในอนาคต ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง

2. ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่มุ่งหวัง ให้มีการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ

3. ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการ ของการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งหวังให้กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ การแข่งขันของประเทศ และมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศ อย่างยั่งยืนซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทที่ เปลี่ยนแปลง

4. ยุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ที่มุ่งหวังให้การบริการ การศึกษาแก่ผู้เรียนทุกกลุ่มทุกวัยในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการ ให้บริการและด้านความเท่าเทียม

5. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ที่มุ่งหวังให้ คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเท่าเทียม และด้าน ประสิทธิภาพ

6. ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ระบุว่า นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

นโยบายที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

นโยบายที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

นโยบายที่ 3 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายที่ 4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

นโยบายที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

ปรมพร ทิพย์พรหม (2563) กล่าวว่า ความสำเร็จการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หมายถึง การที่โรงเรียนดำเนินงานหรือคิดกระบวนการต่าง ๆ จนส่งผลต่อการพัฒนาผู้บริหาร การพัฒนาครู การพัฒนาผู้เรียน การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้มีความร่วมมือและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพ

แม็คเกรเกอร์ (McGregor, 1967) มีแนวความคิดว่า การที่จะวัดความสำเร็จขององค์การนั้น เมื่อต้องประสพกับสภาวะกดดันของสิ่งแวดล้อมทางส่วนบุคคลและส่วนรวมของบุคคลในองค์การสามารถวัดด้วยเกณฑ์ 4 ประการได้แก่

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence)
2. การควบคุมตนเอง (Self-control)
3. ยุทธวิธีในการบริหารและการนิเทศงาน (Supervision and management strategy)
4. ความสามารถในการปรับตัวและทำความเข้าใจ (Flexibility and understanding)

มิทเชล (Mitchell, 1982) ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานส่งผลต่อการประเมินความสำเร็จในการบริหารจัดการ เพราะเป็นตัวการก่อให้เกิดการสร้างขวัญแรงจูงใจ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพ

เนเซวิช (Knezevich, 1984) ความสำเร็จ หมายถึง กระบวนการที่มีระบบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การ สามารถพัฒนาเป็นวิถีทางไปสู่ความสำเร็จของงานตามเป้าหมาย

สตีเยร์, อุงซอน และมาวเดย์ (Steers, Ungson and Mowday, 1985) ความสำเร็จ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการบริหารจัดการ ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลจากการใช้ทรัพยากรเพื่อบรรลุเป้าหมายและประสิทธิผลขององค์การเป็นสิ่งที่ทำให้เป้าหมายในเชิงปฏิบัติบรรลุผล

ลูธานส์ (Luthans, 1995) กล่าวว่า ความพึงพอใจของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับผลงานนำไปสู่การประเมินผลการสร้างผลงานที่สำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไซมอน (Simon, 1997) ความสำเร็จ หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) ชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมการประเมินความสำเร็จขององค์การ ได้แก่ การพัฒนาวัตถุประสงค์ การบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจในงาน และศูนย์กลางความสนใจของชีวิต เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวถึงข้างต้นทั้งหมดจะเห็นว่า มีลักษณะโครงสร้างที่สัมพันธ์กันอย่างชัดเจน ดังนั้นการบริหารจัดการสถานศึกษา ในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการสอน ผู้รับผิดชอบทุกฝ่ายต้องพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ สามารถสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นภูมิปัญญาแก่สังคม เพื่อเป็นปัจจัยของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

จากแนวคิดทฤษฎีความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่จะบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือ การพิจารณาเกณฑ์วัดความสำเร็จหลาย ๆ เกณฑ์ โดยเกณฑ์เหล่านั้นจะต้องสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และภารกิจ เพราะว่า การวัดเกณฑ์เดียวไม่สามารถที่จะแสดงถึงความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ทั้งหมด และทุกกิจกรรมตามภารกิจหลักทำให้การวัดความสำเร็จไม่ครอบคลุมอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ จะเห็นได้ว่า ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์ในการวัดความสำเร็จในการตัดสินใจ การบริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์หรือไม่ พิจารณาได้จากเกณฑ์ 5 ด้าน คือ 1) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การพัฒนานักเรียน 4) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และ 5) การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดเกณฑ์การวัดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

การพัฒนาผู้บริหารมีหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

อรรถพร จินะวัฒน์ (2559) ได้สรุปวิธีการพัฒนาผู้บริหารไว้ดังนี้ การศึกษาอย่างเป็นทางการ เช่น การอนุญาตให้ผู้บริหารลาไปศึกษาอบรมทั้งในและต่างประเทศในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งอาจจะจัดโดยภาครัฐหรือเอกชนก็ได้ วิธีนี้นอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญในการทำงานแล้ว ยังเป็นการทำให้ผู้บริหารมั่นใจในตัวเอง เข้าใจจุดมุ่งหมาย

การทำงาน มีโอกาสเลื่อนตำแหน่งและเป็นการให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งที่ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมการศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การให้การศึกษาระหว่างปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะจัดขึ้นในหรือนอกหน่วยงานก็ได้เพื่อเพิ่มทักษะเฉพาะด้านของผู้บริหาร การให้การศึกษานេះเป็นสิ่งจำเป็นเพราะเป็นการใช้เวลาไม่มากสามารถนำปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงมาหาทางแก้ไขร่วมกันได้ การฝึกอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ทักษะเพิ่มมากขึ้นเป็นการประชุมอบรมของผู้มีประสบการณ์มาแล้ว และเน้นในภาคปฏิบัติการพัฒนาตนเอง เป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองได้ โดยการใช้เวลาว่างในการแสวงหาข้อความรู้ต่าง ๆ จากการติดตามข่าวสารการประชุมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น

ประสิทธิ์ เชี่ยวศรี (2562, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การพัฒนาผู้บริหารมีธรรมชาติเป็นการพัฒนา บุคลากรของหน่วยงานอย่างหนึ่ง ดังนั้น ระบบและกระบวนการในการพัฒนาผู้บริหารโดยภาพรวม จึงมีรูปแบบเช่นเดียวกับระบบการฝึกอบรมและการพัฒนาทั่ว ๆ ไป โดยสามารถดำเนินการในหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและแนวความคิดของหน่วยงาน กระบวนการพัฒนาผู้บริหาร เมื่อประมวลความคิดเห็นของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านโดยสรุปแล้วประกอบด้วย 4 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ได้แก่

1. ขั้นศึกษาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหาร มีการศึกษาใน 3 ด้าน กล่าวคือ

1.1 การวิเคราะห์องค์การ เพื่อทราบปัญหา ความต้องการ และบรรยากาศขององค์การ

1.2 การวิเคราะห์การปฏิบัติงาน เป็นการศึกษาทักษะ และพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่จำเป็นสำหรับงานนั้น ๆ

1.3 การวิเคราะห์บุคคล เป็นการศึกษาและประเมินความสามารถของบุคคลว่ามีผลการ ทำงานเช่นไร มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกับงานหรือไม่

2. ขั้นการวางแผนและพัฒนาโครงการพัฒนาผู้บริหาร เป็นการวางแผนและจัดทำโครงการ ตลอดจนสร้างหลักสูตรต่าง ๆ ที่จะตอบสนองต่อผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในขั้นแรก การวางแผนพัฒนานี้ควรให้มีความเหมาะสมกับแต่ละบุคคลซึ่งหมายความว่า หลักสูตรแต่ละหลักสูตรย่อมเหมาะสมกับผู้บริหารแต่ละระดับ วิชาแต่ละวิชาย่อมเหมาะสมกับผู้บริหารแต่ละคน

3. ขั้นการดำเนินโครงการพัฒนา เป็นขั้นลงมือปฏิบัติจริง โดยมีเทคนิควิธีการที่จะสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย งบประมาณและข้อจำกัดต่าง ๆ เทคนิค การพัฒนาอาจจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 การพัฒนาขณะปฏิบัติงาน (On-the-Job Method) ได้แก่การหมุนเวียนในด้านงานการสอน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานและการวางแผน ในความก้าวหน้า

3.2 การพัฒนานอกการปฏิบัติงาน (Off-the-Job Method) เป็นการพัฒนาที่จัดขึ้นภายนอกหน่วยงาน หรือนอกเหนือจากการดำเนินการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งมักจะจัดในห้องเรียนหรือห้องฝึกอบรมโดยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ กรณีศึกษาเกม การบริหาร การสัมมนา ภายนอกโครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัย การแสดงบทบาทสมมุติ การให้ทดลองวิเคราะห์งาน จากตัวอย่าง แบบแผนพฤติกรรมและศูนย์การพัฒนาในหน่วยงาน การพัฒนาผู้บริหารแบบพิเศษ (Specialized Method) เป็นเทคนิคที่ใช้การเพิ่มการรู้สึกของผู้บริหารต่อบุคคลอื่นและลดความขัดแย้งระหว่างแผนกหรือหน่วยงาน เช่น การอบรม ผู้นำที่เหมาะสม การอบรมเพื่อแก้ไขจุดอ่อน เป็นต้น

4. ขั้นการประเมินผลการพัฒนาผู้บริหาร เป็นการตรวจสอบหาความคุ้มค่า โดยอาศัย หลักการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดเน้นแบ่งออกเป็น 4 ระดับคือ

4.1 ระดับปฏิกิริยาของผู้เข้ารับ การพัฒนา

4.2 ระดับการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา

4.3 ระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการพัฒนา

4.4 ระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านประสิทธิผลขององค์การ

ราณี จินสุทธิ และหทัยภัทร จินสุทธิ (2564) กล่าวว่า การพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานความรู้ มาตรฐานการปฏิบัติตน มาตรฐานการปฏิบัติงาน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) ประสพการณ์ในวิชาชีพ และมีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพฤติกรรมและทัศนคติที่ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และการเป็นพลเมืองดีจิตัล

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารสถานศึกษา

มีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษาที่หลากหลาย และวางแผนแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีรูปแบบและแนวทาง ดังนี้

เข็มทอง คิริแสงเลิศ (2555) กล่าวว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรได้รับการพัฒนาด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการและนวัตกรรมทางการเรียนรู้ ซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถละเลย การรับรู้ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้

2. ความเปลี่ยนแปลงของแนวนโยบายและแนวปฏิบัติทางการศึกษา ได้แก่ แนวนโยบาย การเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้จากรูปแบบดั้งเดิม ที่ครูเคยชินจากการเป็นผู้สั่งสอน ให้เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากปรับเปลี่ยนด้านเทคนิคและวิธีการสอนแล้วยังต้องปรับเปลี่ยนเจตคติของ ครูให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย

วิโรจน์ สารรัตตะ (2555) กล่าวว่า เป็นที่ตระหนักที่ดีว่า บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จะเป็นตัวการในการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ที่สำคัญนั้น นอกจาก “ผู้บริหาร” แล้วก็คือ “ครู” ที่จะต้องมีหน้าที่จัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ครูที่มีภาระหน้าที่อื่นอีกหลากหลายที่จะต้องกระทำเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ครูที่จะต้องก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ไพศาล เสมสุข (2562, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การพัฒนาครูแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การพัฒนาที่ยึดเอาวิทยาการและเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาลักษณะนี้ เน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชาหรือสาระของความรู้ข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับวิชาชีพและงานของครู เช่น งานราชการ โดยมีวิทยาการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ข่าวสารและข้อมูลเหล่านั้นไปสู่ครูผู้รับการพัฒนา จุดหมายการพัฒนามุ่งเน้นให้ครูรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเข้าใจเนื้อหาสาระเหล่านั้น กิจกรรม การพัฒนาเป็นการสื่อสารทางเดียว รูปแบบการนำเสนอที่นิยมกัน คือ วิทยากรคนเดียวหรือหลายคน บรรยายหรืออภิปรายในที่ประชุมครู วิทยากรอาจใช้สื่อและเทคโนโลยีรูปภาพ แสงและเสียง ประกอบการบรรยาย เพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยเพิ่ม

ความสนใจ ผู้รับการพัฒนาฟัง และดูสิ่งประกอบการบรรยาย รับรู้ จดจำ และบันทึกสาระของ ความรู้ข่าวสารข้อมูล

2. การพัฒนาที่ยึดเอาครูเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาลักษณะนี้เน้นความสำคัญของครู ผู้ร่วม กิจกรรมการพัฒนา การตัดสินใจและทำกิจกรรมทุกอย่างมุ่งประโยชน์การพัฒนาครู ให้ความสำคัญ ทั้งกระบวนการและเนื้อหาความรู้ ครูและวิทยากรปฏิบัติกิจกรรมตามจังหวะ และโอกาสต่างคนต่าง เรียนรู้ไปพร้อมกัน ความรู้ ข่าวสารและข้อมูลมาจากหลายแหล่ง และเลือกสรรเฉพาะที่จะนำไปใช้ ประโยชน์วิธีการและกิจกรรมที่ปฏิบัติมีหลากหลาย มีทั้งการสื่อสารทางเดียว สองทาง การฝึกหัด ทดลอง ปฏิบัติจริง สังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนใหญ่ครูเป็นผู้ปฏิบัติ วิทยากรเป็นผู้กำกับ จุดหมาย มุ่งเน้นการพัฒนาหรือความมอกงามของครูแต่ละคน ในแต่ละด้านตามสภาพปัญหาและความ ต้องการของเขา มักพัฒนาทีละเรื่องหรือทีละด้าน อาจทำเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม พัฒนา ต่อเนื่อง ไม่เน้นความสำคัญของเวลาและสถานที่ ประเมินผลตาม จุดประสงค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำผลนั้นมาพิจารณาหาประเด็นเพื่อพัฒนาต่อเรื่องไปอีก การพัฒนาครูในลักษณะนี้มี 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

1. การพัฒนาตนเองโดยไม่มีวิทยากรหรือมีเป็นครั้งคราว
2. การพัฒนาตนเองโดยมีวิทยากรช่วยชี้แนะ แนวและช่วยเหลือ
3. การพัฒนาตนเองโดยผสมแบบที่ 1 และ 2 ตามสภาพปัญหา

และความเหมาะสม อื่น ๆ ของผู้เข้าร่วมพัฒนารวมทั้งบริบทต่าง ๆ การพัฒนาครูลักษณะนี้ตรงกับแนวทางจัดการเรียนรู้ตามกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การพัฒนาผู้เรียน ถือว่าผู้เรียนสำคัญฉันใด การพัฒนาครูก็ถือว่าครูสำคัญฉันนั้นกระบวนการพัฒนาครู มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานและคุณภาพของครูตามที่องค์การวิชาชีพครูกำหนด ขึ้นรวมทั้งมาตรฐานและคุณภาพของครูที่หน่วยงานและสถานศึกษากำหนดขึ้น
2. ประเมินครูว่ามีมาตรฐานและคุณภาพตามที่กำหนดในข้อ 1 หรือไม่
3. วิเคราะห์ผลการประเมินครูตามข้อ 2 เพื่อทราบว่าครูคนใด กลุ่มใด โรงเรียนใด เขตพื้นที่การศึกษาใด ประพฤติปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้ครบถ้วนตามมาตรฐานหรือบกพร่อง ด้านใด แต่ละด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับใด ผู้ใด กลุ่มใด โรงเรียนใด เขตพื้นที่ใด ต้องพัฒนาด้านใด ก่อนและหลัง หรือพัฒนาไปพร้อมกัน

4. จัดกลุ่มครูที่จะพัฒนา (หมายถึงพัฒนาตนเองหรือรับการพัฒนา) อาจจัดเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม โดยพิจารณาจากสภาพและปัญหาที่ค้นพบในข้อ 3 เป็นหลัก และองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น งบประมาณ ระยะเวลา วิทยากร เป็นรอง

5. กำหนดรูปแบบและกิจกรรมการพัฒนาว่าจะใช้รูปแบบและกิจกรรมใด ในช่วงเวลาใด ปฏิบัติที่ไหน ผู้ใดปฏิบัติ ผู้ใดกำกับดูแล ใช้สื่อและเทคโนโลยีอะไร ประเมินผลและรายงานผลอย่างไร

6. ปฏิบัติการพัฒนาตามแผนงานที่กำหนด กำกับดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ นำผลมาวิเคราะห์และพัฒนาต่อไป รวมทั้งนำผลการพัฒนามาให้รางวัลยกย่อง เชิดชูเกียรติ หรือนำผลการพัฒนาไปในเรื่องอื่น ๆ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือน

สรุปการพัฒนาครูและวิชาชีพครูจะต้องคำนึงถึง

1. การสร้างความพร้อมเพื่อสร้างความพร้อมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นวิชาชั้นสูงได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานปฏิรูปการศึกษาจึงกำหนดมาตรการดำเนินการสองระยะ คือ

ระยะที่ 1 เตรียมความพร้อม ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำการ ผู้นำชุมชน และ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดหลักสูตรระยะสั้นเร่งรัด เพื่ออบรมพัฒนาให้เกิด ความรู้ความ เข้าใจบทบาทหน้าที่และทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิรูปการศึกษา การอบรม ดังกล่าวนี้ใช้รูปแบบวิถี การศึกษาทางไกลโดยสื่อประสม ทั้งนี้ ผลการอบรมอาจจะใช้เป็นส่วน หนึ่งประกอบการพิจารณาให้ ได้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพสำหรับครู ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาด้วย การดำเนินการส่วนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ประสานโครงการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยทุกฝ่าย ทั้งหน่วยผลิต ครู หน่วยใช้ครูและองค์กรวิชาชีพ โดยส านักงานปฏิรูปการศึกษาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 สร้างกลไกการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องจากการดำเนินงานระยะแรก เพื่อส่งเสริมให้มีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน วิชาชีพครู และผู้บริหาร ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สถาบันพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา (สคปศ.) ในการกำกับดูแลของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสถาบันนี้ทำหน้าที่ประสาน ความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตและพัฒนา ครู สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่าง ๆ และสภาวิชาชีพชั้นสูง

2. ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกระดับวิชาชีพ โดยจะมีองค์กรวิชาชีพ ได้แก่ สภาครู และบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษา ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติ ตามมาตรฐานและ จรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งรับรองหลักสูตรการศึกษาของสถาบันผลิตและ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานวิชาชีพครูและผู้บริหาร การศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องตามระยะเวลาที่องค์กรวิชาชีพกำหนดหากไม่มี การพัฒนาตนเองแล้วจะมีผลให้ถูกพักใช้หรือถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้วย

3. การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ ครู ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการศึกษาจะได้รับการพัฒนาเป็น หลักสูตร 5 ปี สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่น ให้ศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา 1 ปี และโดยที่วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่เน้นผลการปฏิบัติ ได้จริง จึงได้กำหนดให้ต้องมีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่สภาครูและบุคลากรทางการ การศึกษารับรองเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี รวมทั้งต้องผ่านการประเมินการปฏิบัติการสอนตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรวิชาชีพกำหนดอีกด้วย เมื่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมีผล บังคับใช้แล้วจะมีการประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ที่ไม่มีคุณสมบัติได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สามารถพัฒนาตนเองให้มีสิทธิ ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ต่อไป

เชสเตอร์ (Chester, 1966) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการจัดการของ โรงเรียนเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานด้านบุคลากรให้มีศักยภาพในการทำงานที่ดี ตั้งแต่เข้าทำงานจนออกจากงาน ก่อเกิดผลิตผลที่สูง สร้างความพึงพอใจประสิทธิภาพให้แก่ องค์การ

มันเดย์ และโน (Monday and Noe, 1996) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การทำให้รู้ เข้าใจ ความรู้ความสามารถของบุคลากรกว้างขึ้น เข้าใจสถานการณ์เปลี่ยนแปลง

บาร์โทล และมาร์ติน (Bartol and Martin, 1998) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุ เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ครูและ บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ ความต้องการการพัฒนาของสถานศึกษา สามารถศึกษา วิเคราะห์เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของสถานศึกษาได้ สามารถใช้ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนา

นวัตกรรมการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เหมาะสมและคุ้มค่า จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนและมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

การพัฒนานักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมวันสำคัญทางชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น วันรัฐธรรมนูญ วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันแม่ แห่งชาติ วันพ่อ วันวชิรวิรุฑ เป็นต้น กิจกรรมร้องเพลงชาติหน้าเสาธง ดอนเช้า และเย็น กิจกรรม นักเรียนวิถีพุทธ สวดแม่เมตตา กรวดน้ำ กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ กิจกรรมสมาทานศีลทุกวัน กิจกรรมปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติกิจกรรมทำดีถวายในหลวง เป็นต้น

2. ซื่อสัตย์สุจริต มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมธนาคารความดีกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ค่ายธรรมะ กิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ กิจกรรมบันทึกความดีกิจกรรมของหายได้คืน กิจกรรม นักเรียนดีเด่นประจำปีกิจกรรมยกย่องคนดีกิจกรรมธนาคารความดี

3. มีวินัย มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมประชาธิปไตย สภานักเรียน วินัยนักเรียน กิจกรรม เข้าค่ายคุณธรรม ค่ายพักแรมลูกเสือ-เนตรนารีกิจกรรมปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ข้อตกลง ของห้องเรียนและโรงเรียน กิจกรรม 5 ส กิจกรรมธนาคารความดีกิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมการทำความสะอาดเขตกลุ่มสีกิจกรรมกลุ่มสีกิจกรรมเข้าแถว เดินแถว เข้าแถว กลับบ้าน เข้าแถวซื้ออาหาร รับบริการ

4. ใฝ่เรียนรู้มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมห้องสมุดห้องสมุดมีชีวิต ห้องสมุด 3D ตะกร้า ความรู้ กิจกรรมการสอนแบบโครงงาน กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น เล่าข่าวเช้านี้ การทำ หนังสือเล่มเล็ก วางทูลงานอ่านทุกคน บันทึกการอ่าน เล่านิทานจากการอ่าน หนอนหนังสือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษวันละคำ หนูน้อยช่างเล่า กิจกรรมชุมนุม เช่น ชุมนุมคอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ตศึกษาจากแหล่ง เรียนรู้ทัศนศึกษา กิจกรรมส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วม แข่งขัน กิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมทันโลกทัน เหตุการณ์ด้วย Internet กิจกรรมอ่านหนังสือให้ ผู้ปกครองฟัง กิจกรรมเสียงตามสาย กิจกรรมค่ายวิชาการ เช่น กิจกรรมค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายคุณธรรม

5. อยู่อย่างพอเพียง มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมงานอาชีพ เช่น เพาะเห็ดนางฟ้า ปลูกพืชผัก สวนครัว ปลูกปาล์มรั้วกินขายเพาะพันธุ์ไม้ เลี้ยงปลาน้ำจืด เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่สาม สายพันธุ์ การเลี้ยง ปลาตุ๊กในบ่อพลาสติกทำปุ๋ยหมักชีวภาพเกษตรอินทรีย์ ทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม

ทำสบู่เหลวสมุนไพร ทำสบู่ก้อน ทำน้ำยาอเนกประสงค์กิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้และ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมการประกันคุณภาพชีวิตนักเรียน กิจกรรมสืบ
ทอดของใช้จากพี่สู่น้อง กิจกรรมนักเรียนดีเด่นประจำปีกิจกรรมธนาคารโรงเรียน กิจกรรม
บันที่กรายรับรายจ่ายนักเรียน กิจกรรมประหยัดน้ำ-ไฟฟ้า กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
กิจกรรมธนาคารขยะ

6. มุ่งมั่นในการทำงาน มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมงานอาชีพ กิจกรรมชุมนุม/กลุ่มสนใจ
เช่น ชุมนุมหัตถกรรม กิจกรรมรับผิดชอบบริเวณ อาคาร ห้องเรียน กิจกรรม 5 ส กิจกรรม
ประกวดกลุ่มสี เขตสี เขตพื้นที่กิจกรรมตามความถนัด กิจกรรมเกษตรอินทรีย์และยุวมอดิน
โรงเรียน กิจกรรมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กิจกรรมขยายพันธุ์พืช กิจกรรมการจัดสวน
ถาด กิจกรรมการค้าขาย กิจกรรมโครงการทดลองคณิตศาสตร์กิจกรรมประกาศเกียรติคุณ
และมอบทุนแก่ นักเรียนประเภทเรียนดีประเภทประพฤติดีและขยัน

7. รักความเป็นไทย มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมชุมนุมส่งเสริม ดนตรีนาฏศิลป์ไทย เช่น
เป่า ขลุ่ย กลองยาวมโนราห์ รำวงมาตรฐาน กิจกรรมชุมนุมส่งเสริมกีฬาไทย เช่น หมากกรุกไทย
ตะกร้อ มวยไทย กิจกรรมส่งเสริมการเล่นแบบไทย กิจกรรมส่งเสริม มารยาทไทย เช่น
ยิ้มไหว้ทักทายกัน น้องไหว้พี่ ไหว้สวย มารยาทงามอย่างไทย งามอย่างไทย ความเคารพอย่าง
ไทย กล่าวคำทักทายตอน เข้า ประกวดมารยาทไทย กิจกรรมสำนวนไทยวันละคำภาษาไทย
วันละคำ กิจกรรมวันสำคัญทางประเพณีและวัฒนธรรมทางศาสนาและท้องถิ่น, เช่นวันสารท
เดือนสิบวัน เข้าพรรษา วันลอยกระทง วันแม่ วันไหว้ครู วันสงกรานต์กิจกรรมโครงการรักนวล
สงวนตัว กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ

8. มีจิตสาธารณะ มีกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมบำเพ็ญตนในวันสำคัญ เช่น ร่วมกันปลูก
ต้นไม้ วันพีชมงคล กิจกรรมทำความสะอาดพัฒนา ถนน วัด ศาลาหมู่บ้าน โรงเรียน ชุมชน
แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการนวดแผนไทยฟรีแก่ผู้สูงอายุกิจกรรมกำจัดลูกน้ำยุงลาย กิจกรรม
อาสาผู้ภัย กิจกรรมชมรมอาสาพัฒนา กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่ช่วยน้องสอนอ่าน/เขียน
กิจกรรมกำจัดลูกน้ำยุงลาย กิจกรรมบริจาคสิ่งของช่วยผู้ประสบอุทกภัย กิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน

วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน ควรส่งเสริมในเรื่อง
การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีคุณธรรม
จริยธรรม มีวินัย มีเจตคติ และทักษะปฏิบัติ โดยต้องยึดหลักการพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งเป็น
องค์ประกอบที่จะสร้างคนและพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นคนดี มีวินัยและความรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมให้นักเรียน มีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและการเรียนรู้เหมาะสมตามวัย มีความฉลาดทาง ด้านอารมณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ มีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อ และนักเรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทุกช่วงของชีวิต การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาไม่เพียงแต่จะศึกษาในระบบอย่างเดียวเท่านั้น การศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ที่ยืดหยุ่นต่อ เวลา และเหมาะสมต่อสภาพการณ์ในแต่ละช่วงชีวิต โดยมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

คำรงค์ ตุ่มทอง (2557) กล่าวว่า การเพิ่มโอกาสทางการศึกษานั้นควรมีการส่งเสริม สวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. เพิ่มโอกาสทางกายภาพ ได้แก่ การจัดโครงการอาหารกลางวันอย่างทั่วถึง ให้เพียงพอต่อความต้องการ และเป็นไปตามคุณภาพ
2. เพิ่มโอกาสทางสังคม ได้แก่ เนื่องจากปัญหาการในเดินทางสำหรับเด็กด้อยโอกาส เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ลดโอกาส ในการศึกษาต่อของเด็ก ในพื้นที่ห่างไกลการจัดให้มี บริการรถเดินทางสำหรับเด็กที่มีถิ่นอาศัยที่อยู่ไกลโรงเรียน
3. เพิ่มโอกาสทางรายได้ ได้แก่ การให้การสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาเพื่อจะ ได้แบ่งเบาภาระของผู้ปกครองของเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียน เพื่อป้องกันการออกกลางคัน ของเด็ก

วาสนา จักรแก้ว (2561) กล่าวว่า นโยบายการจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสของ ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ข้อด้วยกัน คือ

1. การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเน้นการเรียนรู้เพื่อชีวิตที่เหมาะสมกับเด็กด้อย โอกาสต้องบูรณาการทั้ง ด้านศีลธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ และด้านทักษะการดำรงชีวิตใน สัตส่วนที่เหมาะสม และมีมาตรฐานเท่าเทียมกันกับการศึกษาในระบบปกติโดยยึดหลักร่วมกัน คิด ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบ ในลักษณะเครือข่ายการพัฒนา โดยยึดหลักการให้ทุก ภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม
2. ให้บริการการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง ให้เด็กด้อยโอกาสทุกคนมีโอกาส ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมและหลากหลายรูปแบบโดยคำนึงถึงหลักการสิทธิเด็กและสิทธิ มนุษยชน

3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเด็กด้อยโอกาสแต่ละประเภท เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐศาสตร์ทางการศึกษา

4. จัดระบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

5. นโยบายการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายรายหัว และสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษา

6. สร้างและพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสให้มีศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาและสามารถให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2562) กล่าวว่า หน้าที่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้น มีทั้งเทคนิควิธี ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อทำให้นักเรียนสนใจและได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ เอื้อต่อการเรียนรู้ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความร่วมมือของครูทุกคน จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอ มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และชุมชนและสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์ (2555) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึงการเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งในการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติโดยการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนทั้งทางด้านวิทยากรแรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และแนวคิดตลอดทั้งการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนโดยให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนซึ่งสามารถเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการ

ดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นอันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด

วริตรา บุญมี (2555) ได้สรุปไว้ว่า การรับการสนับสนุนจากชุมชนหมายถึง การเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนที่โรงเรียนต้องปฏิบัติโดยการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียน ทั้งด้านการเงินแรงงาน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

จิรวรรณ ปัญจลักษณ์ (2556) ได้สรุปไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนจากชุมชนหมายถึง การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่างทั้งทางด้านวิชาการ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ หรือคำแนะนำ และเมื่อได้รับการสนับสนุนควรจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติออกเกียรติบัตรหรือเครื่องหมายตอบแทนตามระเบียบราชการต่อไป

แคสเปอร์สัน และไบร์แบงค์ (Kasperson and Breitbank, 1974) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนปฏิบัติตน เป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนา โดยระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่อง ดังนี้

1. การตัดสินใจ
2. การเข้าร่วมกิจกรรม
3. การร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมชาติที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

ซึ่งจะเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สามารถสร้างสรรค์ได้ และทำให้ผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United Nations Research Institute of Social Development (UNRISD)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 1981) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาได้รับการประสานงาน ความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา และชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีดังนี้

พระธีรพงศ์ ธีรบุญโญ (วรรณสอน) (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่าแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายในและภายนอกชุมชนซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้ จัดสภาพกิจกรรมแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียน การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือ เสนอแนะ และกำหนดแนวทางตามแผนปฏิบัติการหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

สุมิณา สะแลแม (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง เรื่องการพัฒนาาระบบสถานศึกษาโรงเรียนร่วมเกล้าตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในระดับมาก ภายใต้การบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่า มีการกำหนดแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานสู่การปรับปรุงพัฒนาในทุกฝ่าย

ทรงยศ แก้วมงคล (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยระดับผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำด้านพฤติกรรมกระตุ้นใจและด้านพฤติกรรมติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารวิชาการรายโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสพการณ์การบริหารและการฝึกอบรมทางการบริหารไม่มีอิทธิพลเช่นเดียวกัน

วรปภา โพธิ์สุ (2556) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกระดี่ สังกัดเทศบาลตำบลบางกระดี่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางกายภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) บรรยากาศที่อบอุ่น 2) บรรยากาศที่เป็นอิสระ 3) บรรยากาศที่ทำทหาย 4) บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือ 5) บรรยากาศแห่งการควบคุมและ 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความสุขในชั้นเรียน และทำให้เกิดการพัฒนาการกระบวนกรเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนั้น

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ การช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ โดยมีผู้สอนจะต้องเป็นผู้จัดประสบการณ์ในห้องเรียน เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความรู้ คุณลักษณะ และทักษะ การที่ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวนั้น ผู้เรียนต้องมีการเรียนที่มีความสุข บรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้นเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง ผู้สอนมีความเมตตา มีความอ่อนโยนและมีความจริงใจ ต่อผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ผู้เรียนก็จะเกิดความรักในการเรียน รักในการค้นคว้าเพื่อค้นพบ และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน

สมบุรณ์ กฤษแดงฟู (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านอรุโณทัยจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์กันในทางบวกแสดงว่าผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารงานสูงมีแนวโน้มทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานของผู้บริหารเป็นการวางเป้าหมาย กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จ การที่ผู้บริหารมีมุมมองและแนวคิดการบริหารรวมถึงทักษะการบริหารจัดการสูงจะส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาให้สูงตามไปด้วย

หทัยกาญจน์ บุญตัน (2557) พบว่า แนวทางพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาร่วมงานให้เจริญก้าวหน้า การเข้ารับอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และให้ทำผลงานทางวิชาการเพื่อให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น โดยอาศัย การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอีกทั้งยึดหลักการปฏิบัติงาน วางแผนการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน ตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน สนับสนุน ส่งเสริมการนำความรู้ในการบริหารแนวใหม่มาปรับปรุงใช้นวัตกรรมได้อย่างหลากหลายเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต้องใช้คนที่เหมาะสมกับงานเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมีการนำเสนอผลงานที่ได้ทำสำเร็จผ่านเว็บไซต์ของโรงเรียนและแจ้งไปยังสังกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นผู้รอบรู้ทันโลก ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความสามารถในการจัดองค์การอย่างเป็นระบบ ต้องพัฒนาตนเองและเปิดใจยอมรับในความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศและนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์หรือวิกฤตต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียน

นวพร ชลารักษ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องบทบาทของครูกับการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่มีเพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงครูด้วยที่ต้องปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ทั้งครูและผู้เรียนก้าวเข้าสู่การเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โดยการไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” เรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของโลกและสังคม รวมไปถึงสร้างความรู้ขึ้นเองและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” และการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน

ยุพเรศ ขาวฉ่ำ (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More โดยใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติ พบว่าบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less Learn More (TLLM) ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้สอนกลายเป็นผู้คอยชี้แนะและคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ความรู้ที่ได้มีความคงทน

วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่า

1. ครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดโดยตรงกับนักเรียน คุณภาพครูผู้สอนจึงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนจึงควรให้ความสำคัญแก่ครูผู้สอน การสร้างขวัญและกำลังใจครูผู้สอน พัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้การปฏิรูปคุณภาพของครูอย่างเป็นระบบและมีการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2. ผู้บริหารที่มีโลกทัศน์วิสัยทัศน์ที่ดีจะสามารถพัฒนาการบริหารโรงเรียน ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลคุณภาพของนักเรียนจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับ การ มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการบริหารจัดการที่ดีการมีสมรรถนะกล้าคิด กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น

กันตพัฒน์ มณฑา (2561) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง รองลงมา คือ ความพึงพอใจของครู

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏผล ดังนี้ ด้านผู้บริหาร ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ บทบาทของผู้บริหาร ด้านครู ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณธรรมจริยธรรมของ ครู ด้านการบริหารการศึกษา ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภารกิจนโยบายและจุดเน้น การจัดโครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

รัตนพร รัตนสุวรรณ (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในองค์กรต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาตรงกับบริบทและจุดประสงค์ของชุมชน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดี และสามารถดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ โรงเรียนควรเปิดโอกาส ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามาส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาให้ได้มากที่สุด

พระบรรยงก์ ขนุดิธมโม (นิมิตต์) (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง กิจกรรมการพัฒนานักเรียน ตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษากิจกรรมพัฒนานักเรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติความดี สม่่าเสมอสร้างความเคยชินมีนิสัยที่ดี เน้นการรักษาศีล สอนให้เรียนรู้ാനิสงส์การรักษาศีล และโทษของการละเมิดศีล เพื่อให้เกิดสัมมาทิฏฐิ กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิ ทุกวันศุกร์ทาง โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นิมนต์พระอาจารย์นำนักเรียน สวดมนต์ ทำสมาธิ ก่อนเรียนหนังสือจะให้นักเรียนทำสมาธิด้วยการกำหนดลมหายใจเข้าออกทุกครั้ง เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนหนังสือ กิจกรรมเรียนรู้หลักธรรมผ่านการ์ตูนพุทธ ประวัติ ใช้สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียระบบไอทีในห้องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียน ในการ์ตูน จะสอดแทรกหลักธรรม การดำเนินชีวิตของพระพุทธเจ้าและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้สอนหาหน้าที่เหมือนพิธีกรรายการโทรทัศน์ นำข้อคิดจากการ์ตูนพุทธประวัติให้นักเรียนตอบ คำถามร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ จดจำได้มากกว่าการเรียนด้วยการ ท่องจำจากหนังสือตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. การศึกษาระดับการนาหลักไตรสิกขาไปใช้ในการพัฒนาตนเองของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านศีล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ด้านสมาธิ มีค่าเฉลี่ยระดับต่ำสุดเท่ากับ 4.16 และด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุดเท่ากับ 4.76

3. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของกิจกรรมในการพัฒนานักเรียนโรงเรียนเทศบาลทองพูนภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี นักเรียนบางคนยังไม่ตั้งใจทำกิจกรรมสัปดาห์ที่ความดีได้อย่างต่อเนื่องเป็นเพราะอยู่ในวัยเด็กเล็กจึงยังต้องการเล่นสนุกสนาน เด็กนักเรียนจะมีปัญหาสมาธิสั้น ทำให้ไปรบกวนเพื่อนในเวลาทำกิจกรรมหรือเวลาเรียน เพราะ มีสิ่งยั่วยุ เช่น โทรศัพท์มือถือ เกมที่มีความรุนแรง เฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น เด็กนักเรียนจะไม่รับรู้ข้อมูลของหลักสูตรผ่านการดูบทพูดประวัติที่สอนไม่คิดต่อ ไม่เรียนรู้เพิ่มเติม จะท่องจำอย่างเดียว ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา

สิวราช อินตะวิชัย (2563) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี พบว่าแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านกายภาพที่มีอย่างเพียงพออยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีบรรยากาศที่เป็นกันเองและการสื่อสารที่เป็นมิตร และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาเรียนรู้

ปรมพร ทิพย์พรม (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยนักเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครู และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้ กับการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเท่ากับ 0.81 สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ได้ร้อยละ 66.60

งานวิจัยต่างประเทศ

รูล (Ruhl, 1985) ได้ศึกษาปัจจัยที่จะช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่จะช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิผล 5 ด้าน ได้แก่ ความคาดหวัง ในความสำเร็จของงานภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศของสถานศึกษา เป้าหมายทาง วิชาการ ของสถานศึกษาและโปรแกรมการประเมินผล

กิใจ (Kijai, 1987) ได้ศึกษาลักษณะของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของสถานศึกษา ภาพพจน์ของสถานศึกษา ความเป็นผู้นำทาง วิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณและความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของ สถานศึกษาสูงกว่า ปัจจัยด้านอื่น ๆ

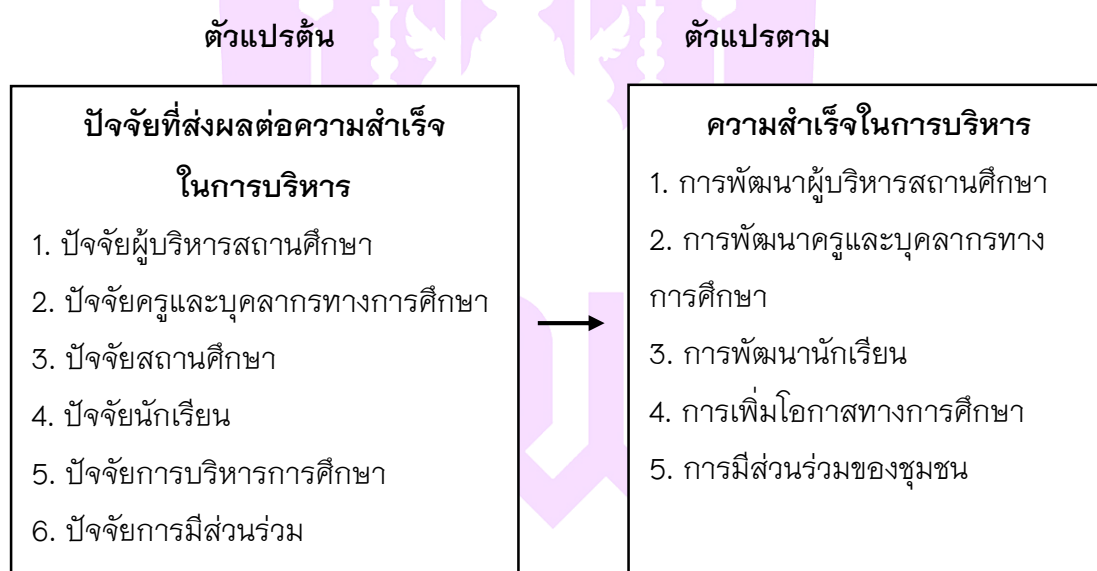
ชิฟเฟิลไบน์ (Schiefelbein, 2000) ได้ทำการศึกษาวิจัยวิธีที่ทำให้ผู้บริหาร ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศลาตินอเมริกาที่เป็นนิติบุคคลมี ดังนี้คือ จัดห้องสมุดในห้องเรียน โดยมีหนังสือตำราให้ห้องเรียนละ 100 เล่ม ส่งเสริมให้มีการ คิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาโดยรับการอบรม เสริมความรู้ 4 สัปดาห์/ปี จัดให้มี โครงการอบรมครูในการพัฒนาสื่อการสอน 1 สัปดาห์/ปี มีนโยบายส่งเสริมครูที่ดีมี ความสามารถให้ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และให้การส่งเสริมและรางวัลครูที่ได้รับการ พัฒนายกย่องผ่านการประเมิน

เฟอร์นันโด (Fernando, 2005) ได้ศึกษาแนวทางการบรรลุประสิทธิผลของโรงเรียน และการพัฒนา โรงเรียน: กรณีศึกษาผู้บริหารและครูผู้สอนในศรีลังกา พบว่า ความเป็นผู้นำ ของผู้บริหารการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูการเสริมสร้างแรงจูงใจของผู้บริหารและครูจะส่งผล ให้เกิด ความสำเร็จมีประสิทธิผลเกิดขึ้นในโรงเรียนและนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียน นโยบายการ บริหารและปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยม ศึกษาในอำเภอปราสาทซ็อมโบร์ จังหวัดกำแพงเพชรประเทศกัมพูชา สามารถร่วมกันพยากรณ์ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้ร้อยละ 69.80 ส่วนด้านลักษณะสภาพแวดล้อมไม่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน อำเภอปราสาทซ็อมโบร์ จังหวัดกำแพงเพชร ประเทศกัมพูชา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 โดยการนำแนวคิด งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ในการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ 6 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ปัจจัยสถานศึกษา 4) ปัจจัยนักเรียน 5) ปัจจัยการบริหารการศึกษา 6) ปัจจัยการมีส่วนร่วม ที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของปรอมพร ทิพย์พรหม (2563) มากำหนดแนวคิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ไว้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การพัฒนานักเรียน 4) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,862 คน รวมทั้งหมด 2,002 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 139 โรงเรียน รวมทั้งหมด 2,002 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 327 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ของการวิจัย และกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง และความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ครอบคลุมกรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความถูกต้อง โดย ผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อ ดังนี้

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

5.2 ดร.พัชรินทร์ จันทาพูน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าแฝก หนองอ้อ สันทรายมูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

5.3 นายธีระศักดิ์ มะลิวงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหลวง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องถูกต้องและเหมาะสม

จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC: Index Of Item Objective Congruence) ถ้า IOC มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไปถือว่ามีความตรงของเนื้อหาใช้ได้ แต่ถ้ามี IOC มีค่าน้อยกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง ทั้งนี้ข้อคำถามทั้งหมดที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 จึงนำไปใช้ได้ และได้แก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจภาษา คำชี้แจงของแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธี คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค พบว่าค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978

7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาติดต่อขอหนังสือจากวิทยาเขตเชียงราย มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุญาติในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้ Google Form
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
4. ผลการเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) เพื่อจัดระดับ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ตอนที่ 3 ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) เพื่อจัดระดับ ได้ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง การส่งผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้สถิติในการศึกษา ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร Ferguson (Ferguson, 1981)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
N	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X$	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร Ferguson (Ferguson, 1981)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน
$(\sum X)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าความเที่ยงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Content Validity)

โดยใช้สูตร Rovinelli และ Hambleton (Rovinelli and Hambleton, 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์
$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งหมด โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้สูตร (Cronbach, 1990)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right)$$

- เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม items
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การถดถอยพหุคูณขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ จะช่วยให้ได้สมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = a + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_k X_k$$

โดยที่ $\hat{Y}$ แทน คะแนนพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบของตัวแปรตาม
 a แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ
 $b_1, b_2, \dots, b_k$ แทน ค่าน้ำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
 $X_1, X_2, \dots, X_k$ แทน คะแนนของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นการศึกษาเพื่อหารูปแบบสมการเชิงคณิตศาสตร์ที่จะใช้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยจะอธิบายตัวแปรหนึ่ง เมื่อทราบค่าตัวแปร อีกตัวแปรหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์มีเหตุและมีผลต่อกันและกัน ซึ่งคะแนนทุกตัวเปลี่ยนเป็นรูปคะแนนมาตรฐาน จะทำให้ได้สมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงในรูปของคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \dots + \beta_k Z_k$$

โดยที่ $\hat{Z}$ แทน คะแนนพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรตาม (ตัวเกณฑ์)

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน ค่าน้ำหนักเบต้าหรือสัมประสิทธิ์การถดถอย ของคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
$Z_1, Z_2, \dots, Z_k$	แทน คะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์) ตัวที่ 1 ถึง ตัวที่ K ตามลำดับ
k	แทน จำนวนตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษาสูงสุด, ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	38	11.62
ครูและบุคลากรทางการศึกษา	289	88.38
รวม	327	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
2. เพศ		
ชาย	138	42.20
หญิง	189	57.80
รวม	327	100.00
3. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	30	9.17
31-40 ปี	115	35.17
41-50 ปี	123	37.61
50 ปี ขึ้นไป	59	18.04
รวม	327	100.00
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	247	75.54
ปริญญาโท	78	23.85
ปริญญาเอก	2	0.61
รวม	327	100.00
5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน		
น้อยกว่า 1 ปี	7	2.14
1-4 ปี	54	16.51
5-8 ปี	115	35.17
9-12 ปี	92	28.13
13 ปีขึ้นไป	59	18.04
รวม	327	100.00

จากตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครูและบุคลากรทางการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 88.38 และผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.62 เพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.80 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.20 อายุส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.61 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.17 อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.04 และอายุ น้อยกว่าหรือเท่ากับ

30 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.17 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.54 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 23.85 และระดับปริญญาเอก 0.61 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนส่วนใหญ่ระยะเวลา 5-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.17 ระยะเวลา 9-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.13 ระยะเวลา 13 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.04 ระยะเวลา 1-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.51 และน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.14

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษา ปัจจัยนักเรียน ปัจจัยการบริหารการศึกษา และปัจจัยการมีส่วนร่วม มีผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3-9 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวม ดังนี้

ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	4.10	0.67	มาก	1
2	ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.09	0.60	มาก	2
3	ปัจจัยสถานศึกษา	4.05	0.59	มาก	4
4	ปัจจัยนักเรียน	4.02	0.61	มาก	6
5	ปัจจัยการบริหารการศึกษา	4.08	0.62	มาก	3
6	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	4.03	0.61	มาก	5
รวม		4.06	0.61	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.60) และปัจจัยการบริหารการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยนักเรียน ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.61)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	(n = 327)		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้	4.17	0.71	มาก	1
2	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนางาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.00	0.91	มาก	6
3	ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา	4.15	0.73	มาก	2
4	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของครู อย่างสม่ำเสมอ	4.09	0.79	มาก	4
5	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ	4.13	0.76	มาก	3
6	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน	4.06	0.84	มาก	5
รวม		4.10	0.67	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยผู้บริหาร

สถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.73) และผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนางาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.91)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวม และรายข้อ

ที่	ปัจจัยครูและบุคลากร ทางการศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ครูมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	4.22	0.67	มาก	1
2	ครูมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย	4.14	0.78	มาก	3
3	ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.98	0.90	มาก	6
4	ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้น Active learning	4.05	0.83	มาก	4
5	ครูมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน	4.15	0.72	มาก	2
6	ครูมีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับ ผู้เรียน	4.02	0.65	มาก	5
รวม		4.09	0.60	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ ครูมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.72) และครูมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.90)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยสถานศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ปัจจัยสถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	สถานศึกษามีหนังสือ/ตำรา/เอกสาร/อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน	4.10	0.66	มาก	2
2	สถานศึกษามีอาคารสถานที่อยู่ในสภาพการใช้งานได้ดีและเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.05	0.66	มาก	4
3	สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	4.07	0.78	มาก	3
4	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.01	0.83	มาก	5
5	สถานศึกษามีความปลอดภัย มีระบบป้องกันและมีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสม	3.94	0.89	มาก	6
6	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.11	0.73	มาก	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ปัจจัยสถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
	รวม	4.05	0.59	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ สถานศึกษามีหนังสือ/ตำรา/เอกสาร/อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.66) และสถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีความปลอดภัย มีระบบป้องกันและมีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.89)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยนักเรียน ในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ปัจจัยนักเรียน	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.98	0.82	มาก	5
2	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล	3.91	0.89	มาก	6
3	นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย	4.03	0.67	มาก	4
4	นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.08	0.70	มาก	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ปัจจัยนักเรียน	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
5	นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง	4.06	0.73	มาก	2
6	นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพ	4.05	0.78	มาก	3
รวม		4.02	0.61	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.73) และนักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.89)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการบริหารการศึกษา ในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ปัจจัยการบริหารการศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา	4.12	0.72	มาก	2
2	สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ	4.10	0.79	มาก	3
3	สถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรไว้ อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจ	4.10	0.68	มาก	4
4	สถานศึกษามีการประเมินผลกำกับติดตามผลการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงแก้ไข	4.03	0.83	มาก	5
5	สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน	3.95	0.90	มาก	6
6	สถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม	4.15	0.69	มาก	1
รวม		4.08	0.62	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการบริหาร

การศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.69) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.72) และสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.90)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.93	0.88	มาก	6
2	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.05	0.78	มาก	3
3	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.00	0.81	มาก	5
4	ชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้	4.10	0.70	มาก	1
5	ชุมชนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้	4.08	0.73	มาก	2

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้	4.03	0.66	มาก	4
รวม		4.03	0.61	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณซื้อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.73) และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.88)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการพัฒนา นักเรียน ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 10-15 ดังนี้

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3 ในภาพรวม

ที่	ความสำเร็จการบริหาร สถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา	4.00	0.57	มาก	3
2	ด้านการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา	4.03	0.59	มาก	2
3	ด้านการพัฒนานักเรียน	4.04	0.57	มาก	1
4	ด้านการเพิ่มโอกาสทาง การศึกษา	3.99	0.56	มาก	4
5	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.98	0.55	มาก	5
	รวม	4.01	0.56	มาก	

จากตาราง 10 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ
พัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.59) และด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$,
S.D. = 0.57) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.55)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ในการบริหารสถานศึกษาอย่าง สม่ำเสมอ	4.19	0.66	มาก	1
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจใน การบริหารปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน	3.98	0.63	มาก	2
3	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาใน แต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	3.97	0.62	มาก	4
4	ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหาร สถานศึกษา	3.97	0.63	มาก	3
5	ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหาร สถานศึกษาที่หลากหลาย	3.94	0.60	มาก	6
6	ผู้บริหารวางแผนแก้ปัญหาของ สถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.96	0.61	มาก	5
รวม		4.00	0.57	มาก	

จากตาราง 11 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา
ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารปรับปรุง
หลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.63) และผู้บริหาร

มีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษาที่หลากหลาย ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.60)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่	4.20	0.63	มาก	1
2	ครูสามารถศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของสถานศึกษา	4.03	0.67	มาก	2
3	ครูสามารถใช้ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรม การศึกษา เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้เหมาะสมและคุ้มค่า	4.00	0.64	มาก	4
4	ครูสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning	4.01	0.65	มาก	3
5	ครูมีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.99	0.63	มาก	5
6	ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอน ในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา	3.97	0.62	มาก	6
รวม		4.03	0.59	มาก	

จากตาราง 12 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.63) รองลงมา คือ ครูสามารถศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D = 0.67) และครูสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning ($\bar{X} = 4.01$, S.D = 0.65) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.97$, S.D = 0.62)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนานักเรียนในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการพัฒนานักเรียน	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	4.30	0.62	มากที่สุด	1
2	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.01	0.63	มากที่สุด	3
3	นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและการเรียนรู้เหมาะสมตามวัย	3.98	0.63	มากที่สุด	4
4	นักเรียนมีความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงขึ้น	3.98	0.62	มากที่สุด	5
5	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ	3.95	0.61	มากที่สุด	6
6	นักเรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร	4.04	0.64	มากที่สุด	2
รวม		4.04	0.57	มากที่สุด	

จากตาราง 13 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนานักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ นักเรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.64) และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.61)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	สถานศึกษาใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ	3.96	0.62	มาก	4
2	สถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ เชื้อต่อการเรียนรู้	4.17	0.66	มาก	1
3	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความร่วมมือของครูทุกคน	3.99	0.65	มาก	2
4	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอ	3.96	0.63	มาก	3
5	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน	3.95	0.60	มาก	5

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจาก ชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	3.93	0.59	มาก	6
รวม		3.99	0.56	มาก	

จากตาราง 14 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D = 0.66) รองลงมา คือ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความร่วมมือของครูทุกคน ($\bar{X} = 3.99$, S.D = 0.65) และสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเหมาะสม และเพียงพอ ($\bar{X} = 3.96$, S.D = 0.63) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, S.D = 0.59)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา สถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.65	มาก	1
2	ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.96	0.62	มาก	3
3	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับสถานศึกษา	3.97	0.63	มาก	2

ตาราง 15 (ต่อ)

ที่	ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	(n = 327)		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	ชุมชนได้รับการประสานงาน ขอความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	3.93	0.60	มาก	6
5	ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.62	มาก	4
6	ชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	0.61	มาก	5
รวม		3.98	0.55	มาก	

จากตาราง 15 พบว่า ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.63) และชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนได้รับการประสานงานขอความร่วมมือมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.60)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยใช้การทดสอบสมมติฐาน คือการถดถอยพหุคูณขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) ผลปรากฏตามรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 16-18 ดังนี้

X_1 คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา

X_2 คือ ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา

X_3	คือ ปัจจัยสถานศึกษา
X_4	คือ ปัจจัยนักเรียน
X_5	คือ ปัจจัยการบริหารการศึกษา
X_6	คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วม
r	คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	คือ ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
$S.E._{est}$	คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
Y	คือ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
$\hat{Y}$	คือ คะแนนความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ได้จากสมการพยากรณ์ใน

รูปคะแนนดิบ

$\hat{Z}$ คือ คะแนนความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ได้จากสมการพยากรณ์ใน

รูปคะแนนมาตรฐาน

ตาราง 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของปัจจัย
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ	ความสำเร็จในการบริหาร สถานศึกษา	
	r	p
1. ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา X_1	0.850**	0.000
2. ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา X_2	0.827**	0.000
3. ปัจจัยสถานศึกษา X_3	0.789**	0.000
4. ปัจจัยนักเรียน X_4	0.821**	0.000
5. ปัจจัยการบริหารการศึกษา X_5	0.810**	0.000
6. ปัจจัยการมีส่วนร่วม X_6	0.834**	0.000

หมายเหตุ: $p < .01$

จากตาราง 16 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีค่า

ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ยกเว้น ปัจจัยสถานศึกษา ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัยนักเรียน (X_4) ปัจจัยการบริหารการศึกษา (X_5) และปัจจัยสถานศึกษา (X_3) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y
X_1	1.000	0.973**	0.957**	0.970**	0.967**	0.977**	0.850**
X_2		1.000	0.959**	0.957**	0.966**	0.964**	0.827**
X_3			1.000	0.966**	0.982**	0.973**	0.789**
X_4				1.000	0.974**	0.987**	0.821**
X_5					1.000	0.982**	0.810**
X_6						1.000	0.834**
Y							1.000
$\bar{X}$	4.10	4.09	4.05	4.02	4.08	4.03	4.01
S.D.	0.67	0.60	0.59	0.61	0.62	0.61	0.56

หมายเหตุ: **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 17 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่แยก รายปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัยสถานศึกษา (X_3) ปัจจัยนักเรียน (X_4) ปัจจัยการบริหารการศึกษา (X_5) ปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกปัจจัย และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.957–0.987 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัยสถานศึกษา (X_3) ปัจจัยนักเรียน (X_4) ปัจจัยการบริหารการศึกษา (X_5) ปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัวแปรเช่นกัน และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.789–0.850 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก

มากที่สุด คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) Y เท่ากับ 0.850 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกน้อยที่สุด คือ ปัจจัยสถานศึกษา (X_3) Y เท่ากับ 0.789

ตาราง 18 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตัวแปร		b	SEb	β	t.	Sig.
ค่าคงที่		0.514	0.124		4.138	0.000**
ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	X_1	0.708	0.137	0.735	5.169	0.000**
ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา	X_2	0.472	0.128	0.524	3.693	0.000**
ปัจจัยสถานศึกษา	X_3	0.442	0.150	0.500	2.944	0.003**
ปัจจัยนักเรียน	X_4	0.171	0.171	0.183	1.000	0.318
ปัจจัยการบริหารการศึกษา	X_5	0.247	0.176	0.269	1.402	0.162
ปัจจัยการมีส่วนร่วม	X_6	0.547	0.216	0.588	2.529	0.012*
R = 0.862 R ² = 0.743 F = 154.339						
Adjusted R Square = 0.738 S.E. _{est} = 0.289 Sig = 0.000**						

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 18 พบว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัยสถานศึกษา (X_3) ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยนักเรียน (X_4) และปัจจัยการบริหารการศึกษา (X_5) ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เป็น 0.862 โดยตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัย

สถานศึกษา (X_3) และปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 74.30 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.514 + 0.708(X_1) + 0.547(X_6) + 0.472(X_2) + 0.442(X_3)$$

สมการการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.735(X_1) + 0.588(X_6) + 0.524(X_2) + 0.500(X_3)$$

สรุปได้ว่า ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้พบว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษา และปัจจัยการมีส่วนร่วมสามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้

บทที่ 5

บทสรุป

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
- 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 327 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าการถดถอยพหุคูณขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัย 5 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษาและปัจจัยการบริหาร

การศึกษาตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยนักเรียน พิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า

1.1 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ รองลงมา คือ ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนาและผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์

1.2 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ครูมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และครูมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

1.3 ปัจจัยสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมา คือ สถานศึกษามีหนังสือ/ตำรา/เอกสาร/อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และสถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีความปลอดภัย มีระบบป้องกันและมีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสม

1.4 ปัจจัยนักเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง และนักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล

1.5 ปัจจัยการบริหารการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา และสถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติราชการ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

1.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ รองลงมา คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณซื้อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2. ระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารสถานศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษาที่หลากหลาย

2.2 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ รองลงมา คือ ครูสามารถศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของสถานศึกษา และครูสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

2.3 ด้านการพัฒนานักเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม รองลงมา คือ นักเรียนมีทักษะด้านภาษา

และการสื่อสาร และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ

2.4 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ เชื้อต่อการเรียนรู้ รองลงมา คือ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยความร่วมมือของครูทุกคนและสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม และเพียงพอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา และชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนได้รับการประสานงาน ขอความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_2) ปัจจัยสถานศึกษา (X_3) ปัจจัยนักเรียน (X_4) ปัจจัยการบริหารการศึกษา (X_5) ปัจจัยการมีส่วนร่วม (X_6) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกปัจจัย และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.789 – 0.850

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา และปัจจัยสถานศึกษา ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยปัจจัยการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วม

ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา และปัจจัยสถานศึกษา ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเป็น 0.862 โดยปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา และปัจจัยสถานศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ได้ร้อยละ 74.30 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.514 + 0.708(X_1) + 0.547(X_6) + 0.472(X_2) + 0.442(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.735(X_1) + 0.588(X_6) + 0.524(X_2) + 0.500(X_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และระดับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยทุกด้านได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกันตพัฒน์ มณฑา (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยด้านการบริหารการศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ด้านความสัมพันธ์และความร่วมมือของชุมชน ส่งผลต่อการบริหารสู่คุณภาพการศึกษา ทำให้ปัจจัยแต่ละปัจจัยนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่อง จากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถ ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ จอมพงษ์ มงคลวนิช (2555) ส่งผลให้เกิดความ พัฒนาโรงเรียนต่อไป จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของทรงยศ แก้วมงคล (2555) ที่ได้วิจัยพบว่า ปัจจัยระดับผู้บริหารพฤติกรรมการบริหารด้าน การเป็นผู้นำด้านพฤติกรรมกล้าคิด กล้าทำ และด้านพฤติกรรมติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพล ทางบวกต่อค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน

1.2 ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหาร สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูมี ทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะเป็นที่ตระหนักที่ดีว่า บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จะเป็นตัวการในการ เปลี่ยนแปลง (Change agent) ที่สำคัญนั้น นอกจาก “ผู้บริหาร” แล้วก็คือ “ครู” ที่จะต้องมี หน้าที่จัดสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ครูที่มีภาระหน้าที่อื่นอีก หลากหลายที่จะต้องกระทำเพื่อความก้าวหน้าของโรงเรียน ครูที่จะต้องก้าวทันกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ วิโรจน์ สารรัตตะ (2555) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพร ชลารักษ์ (2558) ศึกษาเรื่องบทบาทของครูกับการเรียน การสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ทั้งผู้เรียนและครูก้าวเข้า สู่การเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน ผู้ที่ต้องพัฒนาไม่ใช่เพียงผู้เรียนเท่านั้น แต่รวมไปถึงครูด้วยที่ต้อง ปรับบทบาทเป็นครูในศตวรรษที่ 21 โดยการไม่ตั้งตนเป็น “ผู้รู้” แต่เป็น “ผู้เรียนรู้” เรียนไป พร้อมกับผู้เรียน ปรับกระบวนการเรียนการสอนเป็น “สอนน้อย เรียนมาก” เรียนรู้จากการ ปฏิบัติ เรียนรู้จากชีวิตจริง เรียนรู้จากความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของโลกและสังคม รวมไปถึง สร้างความรู้ขึ้นใช้เองและส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นใช้เองเช่นกัน ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “โค้ช” และการออกแบบการเรียนรู้เพื่อผู้เรียน

1.3 ปัจจัยสถานศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ถ้าพิจารณาให้แคบลงในระดับ

ห้องเรียนแล้ว สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา ก็คือบรรยากาศของชั้นเรียน ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มของสังคมที่ค่อนข้างมีอิทธิพลต่อสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้นั่นเอง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (Looming environment) มีความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางบวกและทางลบ และมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่ถูกละเลยลักษณะ มีแสงสว่างพอเพียง สะอาด สงบ อากาศถ่ายเท มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพ เหมาะสม และในการสนับสนุนการเรียนรู้มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี จะส่งผลทางบวกต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความตั้งใจและกระตือรือร้น ในการเรียน หากมีบรรยากาศเต็มไปด้วยความสปรกรกรรุงรังเต็มไปด้วยข้าวของที่ไม่เป็นระเบียบ จะส่งผลทางลบต่อผู้เรียนทำให้บรรยากาศในการเรียนเต็มไปด้วยความเคร่งเครียด ผู้สอนก็จะท้อถอย ไม่เป็นผลดีต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Wallber (1989) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิวราช อินตะวิชัย (2563) ศึกษาเรื่องการศึกษา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ได้แก่สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านกายภาพที่มีอยู่เพียงพอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีบรรยากาศที่เป็นกันเองและการสื่อสารที่เป็นมิตร และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาเรียนรู้

1.4 ปัจจัยการนักเรียน โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยนักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน้าที่การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพนั้น มีทั้งเทคนิค วิธี ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อทำให้นักเรียนสนใจและได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการ (2562) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระพรยงก์ ขนุดิษฐ์ (น้อมเชื้อ) (2561) ศึกษาเรื่อง กิจกรรมการพัฒนานักเรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า

กิจกรรมสมุดบันทึกความดี เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติความดีสม่ำเสมอ สร้างความเคยชินมีนิสัยที่ดี เน้นการรักษาศีล สอนให้เรียนรู้อันสัจการรักษาศีลและโทษของการละเมิดศีล เพื่อให้เกิดสัมมาทิฐิ กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิ ทุกวันศุกร์ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นิมนต์พระอาจารย์นำนักเรียน สวดมนต์ ทำสมาธิ ก่อนเรียนหนังสือจะให้นักเรียนทำสมาธิด้วยการกำหนดลมหายใจเข้าออกทุกครั้ง เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนหนังสือ กิจกรรมเรียนรู้หลักธรรมผ่านการ์ตูนพุทธประวัติ ใช้สื่อการเรียนการสอนมัลติมีเดียระบบไอทีในห้องคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนในการ์ตูนจะสอดแทรกหลักธรรมการดำเนินชีวิตของพระพุทธเจ้าและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้สอนทำหน้าที่เหมือนพิธีกรรายการโทรทัศน์ นำข้อคิดจากการ์ตูนพุทธประวัติให้นักเรียนตอบคำถามร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ จดจำได้มากกว่าการเรียนด้วยการท่องจำจากหนังสือ ตามหลักการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.5 ปัจจัยการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไปปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารการศึกษาต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีการวิเคราะห์ นโยบาย แนวปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา และปฏิบัติได้จริง มีระบบการทำงานที่คล่องตัว ให้ช่วยเหลือและร่วมกันปฏิบัติงาน บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการบริการจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมิณา สะแลแม (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการสถานศึกษาโรงเรียนร่มเกล้าตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา ซึ่งพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในระดับมาก ภายใต้การบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความร่วมมือ หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่า มีการกำหนดแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างชัดเจนและมีการนำผลการประเมินการดำเนินงานสู่การปรับปรุงพัฒนาในทุกฝ่าย

1.6 ปัจจัยการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ชุมชนเป็นแหล่งที่อยู่ของกลุ่มคน เป็นภูมิปัญญา เป็นแหล่งทรัพยากร

และเป็นสถานที่หล่อหลอมบุคคลในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม ส่วนการศึกษาเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญงอกงาม ดังนั้น ชุมชนจึงมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สรุป ได้ 3 ประการ ได้แก่ ช่วยให้การจัดการศึกษาสามารถจัดได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ช่วยให้การจัดการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ทั้งด้านทรัพยากรและภูมิปัญญา และช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่จัดการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของชูชาติ พวงสมจิตร์ (2550) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีรพงศ์ ธีรปัญญา (วรรณสอน) (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคคลภายในและภายนอกชุมชนซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้ จัดสภาพกิจกรรมแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียน การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือ เสนอแนะ และกำหนดแนวทางตามแผนปฏิบัติการหรือโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

2. ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ด้านที่ผู้วิจัยเลือกมานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ต้องมีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) และสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2564) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษามุ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่าง ๆ คือ ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพและด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู

คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการผลิตครูได้สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ ที่มุ่งหวังให้กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านคุณภาพ และด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ ขยายโอกาสการเข้าถึงด้านการบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่มุ่งหวังให้การบริการการศึกษาแก่ผู้เรียนในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการและด้านความเท่าเทียม ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาที่มุ่งหวังให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงการให้บริการ ด้านความเท่าเทียม และด้านประสิทธิภาพยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมพร ทิพย์พรม ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามลำดับ ส่วนด้านพัฒนาผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.1 ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาดตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้มีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) และมีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพของตนเองเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนจนทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของโลกและการเป็นพลเมืองดิจิทัล (ราณี จินสุทธิ์ และหทัยภัทร

จินสุทธิ, 2564) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยกาญจน์ บุญตัน (2557) พบว่า แนวทางพัฒนาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การเข้ารับการอบรมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาผู้ร่วมงานให้เจริญก้าวหน้าและให้ทำผลงานทางวิชาการเพื่อให้มีวิทยฐานะที่สูงขึ้น วางแผนการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนโดยอาศัย การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศอีกทั้งยึดหลักการปฏิบัติงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน สนับสนุน ส่งเสริมการนำความรู้ในการบริหารแนวใหม่มาปรับปรุงใช้นวัตกรรมได้อย่าง หลากหลายเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต้องใช้คนให้เหมาะสมกับงานเพื่อ เสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานมีการนำเสนอผลงานที่ได้ทำสำเร็จผ่านเว็บไซต์ของ โรงเรียนและแจ้งไปยังสังกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาในการรักษาระเบียบวินัยของข้าราชการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการศึกษาเป็นผู้รอบรู้ทันโลก ทันสมัย ทันเหตุการณ์มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความสามารถ ในการจัดองค์การอย่างเป็นระบบ ต้องพัฒนาตนเองและเปิดใจยอมรับในความสำคัญของ ข้อมูลสารสนเทศและนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์หรือวิกฤตต่าง ๆ ที่อาจจะ เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับนักเรียน

2.2 ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อ การบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ภาระงานของครูไม่ได้มีเพียงหน้าที่สอนเท่านั้น แต่มีงานส่วนอื่นที่ได้รับ มอบหมายค่อนข้างมาก ครูจึงใช้หนังสือในการสอนเป็นส่วนใหญ่ การส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ ถึงความจำเป็นในการใช้การผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรมการ ศึกษาอาจจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็น ในการพัฒนาให้ครูศึกษา วิเคราะห์ ถึงความจำเป็นในการใช้การผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรมการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ไพศาล เสมสุข (2562, สื่อออนไลน์) จึงอาจเป็น สาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัด กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดโดยตรงกับนักเรียน คุณภาพครูผู้สอนจึงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของนักเรียนจึงควรให้ความสำคัญแก่ครูผู้สอน

การสร้างขวัญและกำลังใจครูผู้สอน พัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้การปฏิรูปคุณภาพของครูอย่างเป็นระบบและมีการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

2.3 ด้านการพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยนักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นปัจจัยที่เห็นได้อย่างชัดเจน และสามารถสังเกตเห็นได้จากภายนอก ซึ่งพฤติกรรม และทักษะชีวิตของมนุษย์ได้จากการเรียนรู้และการสะสมประสบการณ์ ถ้านักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเหมาะสมตามวัย ด้านอื่น ๆ ก็จะได้รับผลตามมาด้วย กระทรวงศึกษาธิการ (2542) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 พบว่าผู้บริหารที่มีโลกทัศน์วิสัยทัศน์ที่ดีจะสามารถพัฒนาการบริหารโรงเรียน ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ดังนั้นคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลคุณภาพของนักเรียนจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับ การ มีวิสัยทัศน์ภาวะผู้นำการบริหารจัดการที่ดีการมีสมรรถนะ กล้าคิด กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น

2.4 ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยสถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความน่าสนใจ เอื้อต่อการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บทบาทของผู้สอนคือ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพเรศ ขาวฉ่ำ (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More โดยใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติ พบว่า บทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less Learn More (TLLM) ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้สอนกลายเป็นผู้คอยชี้แนะและคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ จัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ความรู้ที่ได้มีความคงทน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรปภา โพธิ์สุ (2556) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกระดี่

สังกัดเทศบาลตำบลบางกระดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า การจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางกายภาพ ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะของห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบรรยากาศชั้นเรียนเชิง บวกในทางจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย 1) บรรยากาศที่อบอุ่น 2) บรรยากาศที่เป็นอิสระ 3) บรรยากาศที่ท้าทาย 4) บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือ 5) บรรยากาศแห่งการควบคุม และ 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความสุขในชั้น เรียน และทำให้เกิดพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นไปตามที่ หลักสูตรได้กำหนดไว้ โดยมีครูเป็นผู้จัดกิจกรรมกระบวนการในชั้นเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เปลี่ยนพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ การที่ผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามที่กล่าวมานั้นผู้เรียนต้องมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้ที่มีความ สุขนั้นเกิดขึ้นได้ หากผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและ สมอง ผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ผู้เรียนก็จะเกิด ความรักในการเรียน รักในการค้นคว้าเพื่อค้นพบ และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้จริงใน ชีวิตประจำวัน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการรับ ความช่วยเหลือจากชุมชนเป็นการเปิดโอกาสเชิญชวนหรือหาทางให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งในการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนผู้บริหารโรงเรียนต้อง ปฏิบัติโดยการประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียน ทั้งทางด้านวิทยากรแรงงาน วัสดุอุปกรณ์งบประมาณ และแนวคิดตลอดทั้งการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ของทางโรงเรียนโดยให้เกิดความคิดว่าโรงเรียนเป็นของชุมชนซึ่งสามารถเสนอแนะ ในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นอันจะส่งผลดีต่อการ พัฒนาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์ (2555) จึงอาจ เป็นสาเหตุที่ทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนพร รัตนสุวรรณ (2561) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชน ชุมชนองค์กรต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดี

และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามาร่วมร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

3. ปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครู และบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยการมีส่วนร่วมส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้มีความสำคัญสูงสุดในสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่สังคมยอมรับว่าเป็นจริง จากความเชื่อดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังนั้นจึงควรมองไปที่บทบาทของผู้บริหารตามภารกิจการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษา ประทวน บุญรักษา (2555, สื่อออนไลน์) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบูรณ์ กฤษแดงฟู (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร กับคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านอรุโณทัยจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางบวกแสดงว่าผู้บริหารที่มีทักษะในการบริหารงานสูงมีแนวโน้มทำให้คุณภาพการศึกษาสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารงานของผู้บริหารเป็นการวางเป้าหมาย กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จ การที่ผู้บริหารมีมุมมองและแนวคิดการบริหาร รวมถึงทักษะการบริหารจัดการสูงจะส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาให้สูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปและอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาด้านนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนเรียนรู้ อย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามี

ส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาและของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา ทั้งสถานศึกษาและชุมชน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยสถานศึกษา และปัจจัยการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะทุกคนในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในการบริหารงานได้ดีขึ้น และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จตามความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **การปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2562**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ:
พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2558). **ปัจจัยที่ทำให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียน
การสอน**. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2564, จาก <https://www.kroobannok.com/76577>
- กัณฑ์พัฒน์ มณฑา. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด.,
มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- เกียรติศักดิ์ บึงราชภูร์. (2555). **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ระยอง เขต 1**. งานนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). **ประมวลชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (หน่วยที่ 6)**. นนทบุรี:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). **การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทราณี สงวนนาม. (2553). **คุณลักษณะบางประการของผู้บริหารบรรยากาศของ
โรงเรียนและความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียน
ประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- จิตรจรรุญ ทรงวิทยา. (2561). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา**. Journal of

Roi Kaensarn Academi, 3(1). 41–57.

- จิรวรรณ ปัญจลักษณ์. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดห้วยโป่ง (จันทร์ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1. งานนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ฉัตรกมล สมแดง. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(10). 172–188.
- ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2550). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ต., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ดำรงค์ ตุ่มทอง. (2557). ปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา: สถานการณ์ความไม่เสมอภาคในสังคมไทย. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 123–141.
- ทรงพล เจริญคำ. (2552). รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ทรงยศ แก้วมงคล. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธเนศ ขำเกิด. (2553). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน. วารสารวิทยากรย์, 88(2), 18–20.
- นฤกร ปั่นพุ่มโพธิ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาโรห์ไอทเทอร์น, 9(1), 64–71.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปทุมไฉไล สิงหนาท. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด., มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, นครราชสีมา.

- ปรมพร ทิพย์พรม. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพ ประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ประทวน บุญรักษา. (2555). **บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ.** สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.academia.edu/5955389>
- ประภาพร ไสภารักษ์. (2562). **การบริหารและการจัดการสถานศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564, จาก <https://sites.google.com/site/narubadininterschool/phil-ngan/kar-brihar-laer-kar-cadkar-sthan-suksa>
- ประสิทธิ์ เขียวศรี. (2562). **การพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2564, จาก http://www.seameo.org/vl/articles/ed_admin.htm
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พรรณวดี ปามุทา. (2559). **ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- พระธีรพงศ์ ธีรปัญญา (วรรณสอน). (2555). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- พระบรรยงก์ ขนุดิษฐ์โม (นิ่มเชื้อ). (2561). **กิจกรรมการพัฒนานักเรียนตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนเทศบาลทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ พศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- เพ็ญพรรณ เครากระโทก. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ไพศาล เสมสุข. (2562). **แนวทางการพัฒนาครูที่ดี.** สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2564, จาก <https://pisan2012.wordpress.com>
- ภาคภูมิ ภูมาก. (2553). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์.** สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/379323>
- ภาวดี อนันต์นาถ. (2557). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: มนต์รี.

- ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **ความเป็นครู** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- یینง ราชวงษ์. (2556). **ปัจจัย 5 กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/364514>
- ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา. (2555). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ยุพเรศ ขาวฉ่ำ. (2559). **การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More โดยใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- รัตนพร รัตนสุวรรณ. (2561). **แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2**. **วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์**, 6(3), 1-16.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. 124(47ก). หน้า 1-127.
- ราณี จินสุทธิ และหทัยภัทร จินสุทธิ. (2564). **การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา**. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**, 8(2), 375-389.
- รุ่งทิพย์ กัลลาหาญ. (2555). **บทความครุมี้ออาชีพ**. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/435762>
- เรียม สุขกล้า. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรปภา โพธิ์สุ. (2556). **การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกระดี สังกัดเทศบาลตำบลบางกระดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., วิทยาลัยทองสุข, กรุงเทพฯ.
- วริศรา บุญมี. (2555). **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วัชรพงษ์ น่วมมะโน และกาญจนา บุญส่ง. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ**

**บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี,
เพชรบุรี.

วัชรินทร์ ยศรุ่งโรจน์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวน
ชายแดน ในสังกัดกอง กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33. **พินเนศวร์สาร**, 13(1),
97-115.

วาสนา จักรแก้ว. (2561). การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเด็กด้อย
โอกาสภาคเหนือตอนบน. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**, 11(3), 1-19.

วิจิต แสงสว่าง. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานในอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. **วารสารเซนต์จอห์น**, 7(1),
351-365.

วิทย์ วิศทเวทย์. (2555). **ปรัชญาทรรศน์ ปรัชญาการศึกษา.** กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). **แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา**
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2555). **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ**
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิพร ประทุมพงษ์. (2556). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3.**
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

ศกฉวรรณ รัตนวิมานชัย. (2560). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูประจำชั้นในระดับ
ประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารข้าราชการครู และผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนงามมานะ (แผน-ทับ อุทิศ) สังกัดสำนักงานเขตประเวศ
กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สมบุญรณ์ กฤษแดงฟู. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับ
คุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านอรุโณทัย จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์
ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

สัมมา รณิษฐ์. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปี**

งบประมาณ 2563. เชียงราย: โรงพิมพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ระบบการประเมินคุณภาพและ
มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการ
บริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ
สถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหาร
และจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาระดับพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน. (2562). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาระดับพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562.** กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **รายงานแนวทางการยกระดับผลการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET).** กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.**
กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.**
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.

สิวราช อินทร์วิชัย. (2563). การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 11(3), 34-43.

สุกฤตา บัวนาค. (2556). **โรงเรียนอาชีวะกับสังคมไทยในปัจจุบัน.** สืบค้นเมื่อ
7 ตุลาคม 2564, จาก <https://sukritab.wordpress.com/>

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้
การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4.
วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2), 78.

- สุมีนา สะแลแม. (2555). **การพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนร่มเกล้า ตามเกณฑ์การตัดสินรางวัลคุณภาพแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, นนทบุรี.
- หทัยกาญจน์ บุญตัน. (2557). **แนวทางพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อุ้นทยา ผาผง. (2556). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อศิราภรณ์ วรรณรัตน์. (2556). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อนุชิต เอกา. (2555). **7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ**. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/418766>
- อรรณพ จินะวัฒน์. (2559). **การนำเสนอโปรแกรมการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ค.ศ., จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อัจฉรา จงดี. (2560). **การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีระยะของและตราด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- อุมาพร สันตจิตร์. (2552). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.
- Bartol, K. M., and Martin, D. C. (1998). **Management**. New York: The McGraw–Hill.
- Campbell, R. F. (1976). **Administration Behavior in Education**. New York: McGraw– Hill.
- Carroll, J. B. (1963). A model of school learning. **Teacher College Record**, 64(May), 723–730.

- Chester, N. M. (1966). **An introduction to school administration**. New York: Mcmillan.
- Cohen, J. and Uphoff, N. (1977). **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. Retrieved May 30, 2021, from <https://www.scirp.org/%28S%28lz5mqp453edsnp55rrgjt55%29%29/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2438812>
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Ferguson, George A. (1981). **Statistical Analysis in Psychology and Education** (5th ed.) Tokyo: Kosaido Printing.
- Fernando, B. N. (2005). **Ways forward to achieve school effectiveness and school improvement: A case–study of school leadership and continuing professional development of teachers in Sri Lanka**. Doctoral dissertation, Ph.D., University of London, United Kingdom.
- Fester, J. and Kettl, D. (1991). **The Politics of the Administrative Process**. New Jersey: Chatham House Publisher.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw–Hill.
- Haslam, J. R., Brown, W. F. and Warren, F. (1988). Effectiveness of Study Skill Instruction for High School Sophomore. **Journal of Educational Psychology**, 59, 223–226.
- House, J. S. (1985). **Work stress and social support**. New Jersey: Prentice Hall.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2001). **Education administration: Theory research and practice** (6th ed.). New York: McGraw–Hill.
- John, M. C. and Norman T. (1977). **Rural Participation: Concepts and Measures For Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: Cornell University.
- Johnson, R. J., Kast, F. E. and Rosenzweig, J.E. (1968). **The Theory and Management of Systems**. New York: McGraw–Hill.

- Kasperson, R. E. and Breitbank, M. (1974). **Participation, Decentralization and Advocacy Planning**. Washington D.C.: Association of American Geographers.
- Kijai, J. (1987). **School effectiveness characteristics and school incentive reward**. Doctoral dissertation, Ph.D., University of South Carolina, United States.
- Knezevich, S. J. (1984). **Administration of Public Education** (4th ed.). New York: Harper and Row.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607–610.
- Luthans, F. (1995). **Organizational behavior** (7th ed.). New York: McGraw–Hall.
- McGregor, D.M. (1967). **Management in the Public Service: The Quest for Effective Performance**. New York: McGraw–Hill.
- Mitchell, T. R. (1982). **People in organization: An introduction to organizational behavior** (2nd ed.). Tokyo: McGraw–Hill.
- Mondy, R. W. and Noe, R. W. (1996). **Human resource management**. New York: Prentice Hall.
- Mott, P.E. (1972). **The Characteristic of Effective Organization**. New York: Harper and Row.
- Mzumara, H. R. (1996). The Relation Between Test Expectancy and Student's Study Behaviors. **Dissertation Abstracts International**, 56(12), 4739.
- Nightingale, P. and O'Neil, M. (1997). **Achieving quality learning in higher education**. London: Kogan Page.
- Pellcgrino, J. W. and Vamhagen, C. K. (1985). **Abilities and aptitudes**. Oxford: Pergamon.
- Pennington, G. (1999). **Toward New Professionalism: Accrediting Higher Education Teaching**. London: Kogan Page.
- Reid, K., David, H. and Peter, H. (1988). **Towards the effective school: The problem and some solutions**. Oxford: Basic Blackwell.
- Reid, K., Hopkins, D. and Holly, P. (1988). **Towards the Effective School**. Oxford: Basic Blackwell.
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the

- assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research**, 2, 49–60.
- Ruhl, M. L. (1985). The development of a survey of school effectiveness. **Dissertation Abstracts International**. 46(11), 3216–A.
- Schiefelbein, E. (2000). **Expect opinion as an instrument for assessing investment in primary education**. New Jersey: Prentice–Hall.
- Shadid, W., W. Prins and Nas, P. J. (1982). **Access and participation: a theoretical approach in participation of the poor in development**. New York: McGraw–Hill.
- Simon, J. (1997). Active Learning with the Storyline Approach. **School Vaar bell**, 3(4), 4–6.
- Steers, R. M. (1977). **Organization Effectiveness**. California: Goodyear Publishers.
- Steers, R. M. (1991). **Introduction to Organization Behavior**. New York: Harper Collin Publishers.
- Steers, M. R., Ungson, R. G. and Mowday T.R. (1985). **Effective Organization: An Introduction**. Boston: Kent Publish company.
- United Nation Organization. (1981). **United Nation Department of International Economic and Social Affair. Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development**. New York: United Nation.
- Wallbery, H. J. (1989). **Psychological environment in the international encyclopedia Teaching and teacher education**. Oxford: Pergaman Press.
- Whang, I. (1981). **Management of Rural Change in Korea: The Sammnal Undong**. Seoul: Seoul Nation University Press.
- Yukl, G., and Van Fleet, D.D. (1992). **Leadership in Organizations** (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice–Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ๋นกอง ตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัย
พะเยา
2. ดร.พัชรินทร์ จันทาพูน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าแฝ
หนองอ้อ สันทรายมูล สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3
3. นายธีระศักดิ์ มะลิวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันหลวง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจงแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 ข้อ

ข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และสรุปในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งการตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับและไม่ส่งผลกระทบต่อใด ๆ กับผู้ตอบแบบสอบถามหรือหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จึงขอความร่วมมือผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์สูงสุดทางด้านวิชาการ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม

นิตยา ชันเดช

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ตรงหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง

- ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
- ( ) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. เพศ

- ( ) ชาย
- ( ) หญิง

3. อายุ

- ( ) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี
- ( ) 31-40 ปี
- ( ) 41-50 ปี
- ( ) 50 ปี ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ( ) ปริญญาตรี
- ( ) ปริญญาโท
- ( ) ปริญญาเอก

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่าน

- ( ) น้อยกว่า 1 ปี
- ( ) 1-4 ปี
- ( ) 5-8 ปี
- ( ) 9-12 ปี
- ( ) 13 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้					
2	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์					
3	ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อม ที่จะพัฒนา					
4	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ					
5	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการปฏิบัติงานอย่าง มีคุณภาพ					
6	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน					

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา						
7	ครูมีทักษะความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ					
8	ครูมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย					
9	ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ผู้เรียน เป็นรายบุคคล					
10	ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ที่เน้น Active learning					
11	ครูมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้					
12	ครูมีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน					
ปัจจัยสถานศึกษา						
13	สถานศึกษามีหนังสือ/ตำรา/เอกสาร/อุปกรณ์ที่ใช้ ประกอบการสอนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
14	สถานศึกษามีอาคารสถานที่อยู่ในสภาพ การใช้งานได้ดีและเอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน					
15	สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสมและเอื้อต่อ การเรียนรู้					

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยสถานศึกษา(ต่อ)						
16	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา					
17	สถานศึกษามีความปลอดภัย มีระบบป้องกันและ มีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสม					
18	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
ปัจจัยนักเรียน						
19	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
20	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล					
21	นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย					
22	นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
23	นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง					
24	นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และ ทักษะด้านอาชีพ					
ปัจจัยการบริหารการศึกษา						
25	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ในการจัดสรร งบประมาณ ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่ การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา					
26	สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย รวมไปถึงนโยบายระดับต่าง ๆ					

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยการบริหารการศึกษา(ต่อ)						
27	สถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ของบุคลากรไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้อง กับภารกิจ					
28	สถานศึกษามีการประเมินผลกำกับติดตามผล การดำเนินงานและนำมาปรับปรุงแก้ไข					
29	สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน					
30	สถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไปปฏิบัติจริง อย่างเป็นรูปธรรม					
ปัจจัยการมีส่วนร่วม						
31	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา					
32	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
33	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
34	ชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ ในชุมชนให้สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้					
35	ชุมชนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้					
36	ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้					

ตอนที่ 3 ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลขหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การให้ระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการส่งผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน					
3	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม					
4	ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารสถานศึกษาที่หลากหลาย					
6	ผู้บริหารวางแผนแก้ปัญหาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา						
7	ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอนและงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่					
8	ครูสามารถศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของสถานศึกษา					
9	ครูสามารถใช้ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เหมาะสมและคุ้มค่า					
10	ครูสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning					
11	ครูมีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน					
12	ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา					
ด้านการพัฒนานักเรียน						
13	นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม					
14	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
15	นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายและการเรียนรู้เหมาะสมตามวัย					
16	นักเรียนมีความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงขึ้น					
17	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ					

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนานักเรียน(ต่อ)						
18	นักเรียนมีทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร					
ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา						
19	สถานศึกษาใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
20	สถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความน่าสนใจ เชื่อมต่อ การเรียนรู้					
21	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยความร่วมมือของครูทุกคน					
22	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเพียงพอ					
23	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียนและชุมชน					
24	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชน ในการพัฒนาสถานศึกษา					
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
25	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอ					
26	ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา					

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ระดับความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษา				
		5	4	3	2	1
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน(ต่อ)						
27	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับสถานศึกษา					
28	ชุมชนได้รับการประสานงาน ขอความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
29	ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
30	ชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

คำชี้แจง การพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่ต้องการจะวัดกับเนื้อหาที่ปรากฏในเครื่องมือ โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

- + 1 เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้
- + 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ลำดับที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะพัฒนา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา(ต่อ)						
5	ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาการ ปฏิบัติงานอย่าง มีคุณภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือ กับชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา						
7	ครูมีทักษะความรู้ความสามารถที่ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	ครูมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
	ครูมีความตรงต่อเวลาและเอาใจใส่ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ครูมีความสามารถในการจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่เน้น Active learning	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ครูมีความรู้ด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ครูมีความสามารถในการเลือกใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดการ เรียนรู้้อย่างหลากหลายและเหมาะสม กับผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ปัจจัยสถานศึกษา						
13	สถานศึกษามีหนังสือ/ตำรา/เอกสาร/ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอนเพียงพอ กับจำนวนผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ปัจจัยสถานศึกษา(ต่อ)						
14	สถานศึกษามีอาคารสถานที่อยู่ใน สภาพการใช้งานได้ดีและเอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัยที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีความปลอดภัย มีระบบ ป้องกันและมีแผนเผชิญเหตุที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ปัจจัยนักเรียน						
19	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและ ประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรม ที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	นักเรียนได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	นักเรียนได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ของตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ และทักษะด้านอาชีพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ปัจจัยการบริหารการศึกษา						
25	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ ในการจัดสรรงบประมาณตามกรอบ ทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตาม ความต้องการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติราชการ แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงนโยบายระดับต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	สถานศึกษามีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของบุคลากรไว้อย่าง ชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษามีการประเมินผลกำกับ ติดตามผลการดำเนินงานและนำมา ปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	สถานศึกษาจัดทำระบบสารสนเทศที่ ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	สถานศึกษานำภารกิจและนโยบายไป ปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ปัจจัยการมีส่วนร่วม						
31	ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและ พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ปัจจัยการมีส่วนร่วม(ต่อ)						
34	ชุมชนมีการจัดสภาพแวดล้อมและ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนให้สามารถเข้า ไปเรียนรู้ได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	ชุมชนมีส่วนร่วมในการหางบประมาณ ซื้อ อุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36	ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง ในการ บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของ โรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ พัฒนาการ บริหารสถานศึกษาในแต่ละ สถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา(ต่อ)						
4	ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหาร สถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารมีเทคนิคในการบริหารสถาน ศึกษา ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ผู้บริหารวางแผนแก้ปัญหาของ สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา						
7	ครูได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับงานสอน และงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ครูสามารถศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนา คุณภาพงาน ตอบสนองนโยบายของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	ครูสามารถใช้ ผลิต จัดหาสื่อ เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรม การศึกษา เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้เหมาะสมและคุ้มค่า	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ครูสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น Active learning	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ครูมีความรู้ในด้านการวัดผลและ ประเมินผลการเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ครูมีการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอน ในกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ตลอดเวลา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการพัฒนานักเรียน						
13	นักเรียนมีการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิต ด้านการคิด การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14	นักเรียนมีความกระตือรือร้นใน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย และการเรียนรู้เหมาะสมตามวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16	นักเรียนมีความฉลาดทางด้านอารมณ์ สูงขึ้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นทุกกลุ่มสาระ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	นักเรียนมีทักษะด้านภาษาและ การสื่อสาร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา						
19	สถานศึกษาใช้สื่อนวัตกรรม และ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่าง เป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20	สถานศึกษาจัดบรรยากาศในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนมีความ น่าสนใจ เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
21	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้วยความร่วมมือของครูทุกคน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

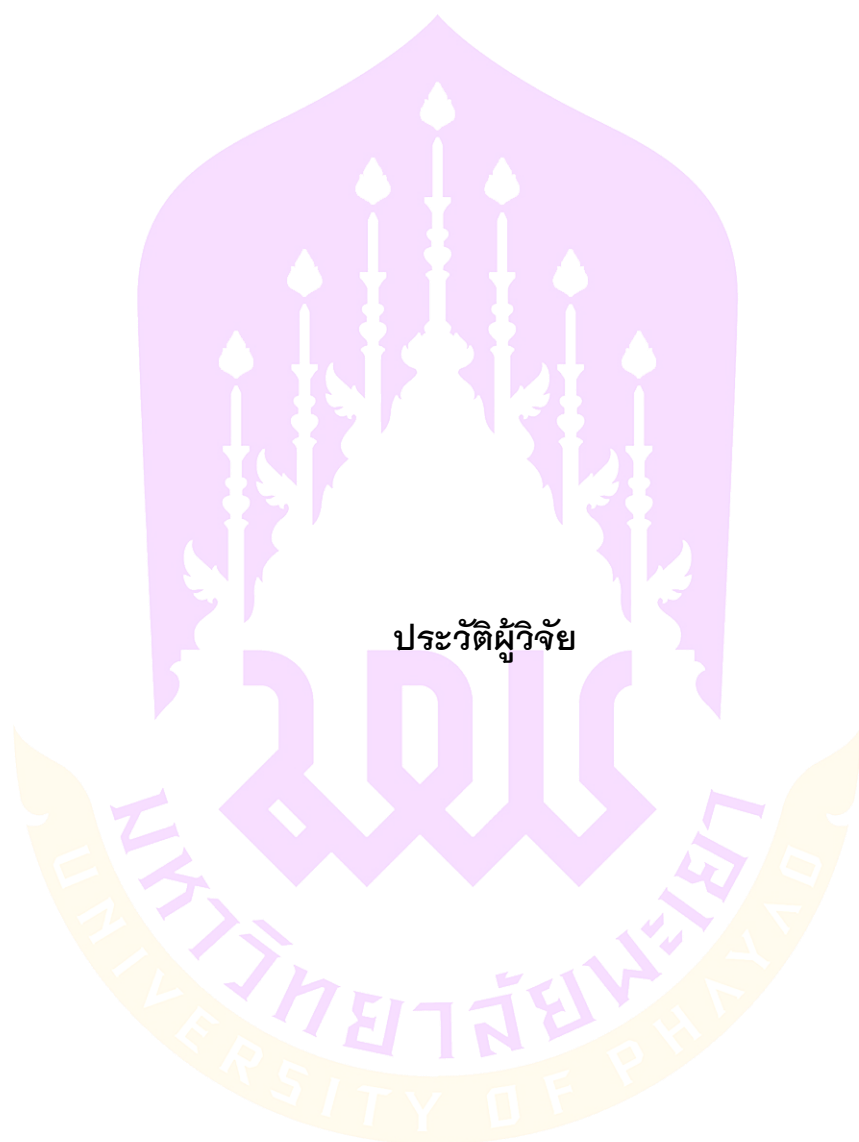
ลำดับ ที่	ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา(ต่อ)						
22	สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน						
25	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26	ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	ชุมชนได้รับการประสานงานขอความร่วมมือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29	ชุมชนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30	ชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ (Cronbach)

รายการข้อคำถาม	จำนวนข้อ คำถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา		
1. ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	6	0.919
2. ปัจจัยครูและบุคลากรทางการศึกษา	6	0.877
3. ปัจจัยสถานศึกษา	6	0.882
4. ปัจจัยนักเรียน	6	0.904
5. ปัจจัยการบริหารการศึกษา	6	0.911
6. ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา	6	0.921
รวม	36	0.935
ความสำเร็จการบริหารสถานศึกษา		
1. ด้านการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา	6	0.878
2. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	6	0.918
3. ด้านการพัฒนานักเรียน	6	0.909
4. ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา	6	0.890
5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	6	0.913
รวม	30	0.981
รวมทั้งฉบับ	66	0.978

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นิตยา ชันเดช
วัน เดือน ปี เกิด	16 มิถุนายน 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ค.บ. (คณิตศาสตร์), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	199 หมู่ 4 ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	นิตยา ชันเดช. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ, 10(1).

